Камуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 189 (5022) жніўня 26 нядзеля 1934 г. год выдання XVII

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ПРАДАЎЖАЮЧЫЕСЯ АРЫШТЫ І ЗБІЕННІ СОВЕЦКІХ СЛУЖАЧЫХ КУЧ

ХАБАРАЎСК, 24 жніўня. (БЕЛТА). Як паведамляюць з Харбіна, на ўсходняй лініі КУЧ, японаманчжурскія паліцэйскія ўлады прадаўжаюць рабіць беспрычынныя арышты служачых КУЧ — совецкіх грамадзян.

3 жніўня на ст. Пагранічная манчжурскай паліцыяй арыштаваны совецкія грамадзяне Шульга і Ліхадзіеўскі. На ст. Муліњ арыштаваны совецкія грамадзяне Гвааздзёў і Тамашэўскі. На ст. Мадаошы арыштавана грамадзянка Малышава. На ст. Ханьдаохецзы арыштаван памочнік начальніка дэпо совецкі грамадзянін Чыцякоў.

22 жніўня на ст. Сачынцзы арыштован служачы камерцыйнага агенцтва совецкі грамадзянін Красналабзікаў, а ў Харбіне — сакратар матэрыяльнай службы КУЧ грамадзянін Плотнікаў і рахункавод гэтайжа службы грамадзянін Белагладаў.

Арыштаваныя падвяргаюцца жорсткім збіенням і катаванням, у прыватнасці грамадзяніна Ліхадзіеўскага збівалі ў паліцэйскім засценку палкамі на працягу трох гадзін. Паліцыя прабуе катаваннямі і збіеннямі прымусіць арыштаваных «сазнацца» ў няробленых імі злачынных дзеяннях.

ДАБІЦЦА ПАВЫШЭННЯ ТЭМПАЎ ХЛЕБАЗДАЧЫ

Чацвертая жнівеньская пяціднеўка дала ЗНІЖЭННЕ тэмпаў хлебаздачы. Ці можна растлумачыць гэта зніжэнне якімі-небудзь аб'ектыўнымі прычынамі? Безумоўна, не. Пагода спрыяла і малацьбе і адвозцы хлеба на прыёмачныя пункты. Завяршэнне ўборкі давала магчымасць павялічыць лік людзей на малатарнях. Што чацвертая пяціднеўка давала магчымасць не знізіць, а павялічыць тэмпы хлебаздачы, паказвае прыклад Брагінскага, Нараўлянскага, Сіроцінскага і раду іншых раёнаў.

Паўстае запытанне: хіба ў Бешанковічах, Чашніках розныя аб'ектыўныя ўмовы? Чаму-ж Бешанковічы здолелі выканаць план на 63,1 проц., а Чашнікі толькі на 42,1 проц. Хіба Лёзна, Дрыса маюць меншыя магчымасці ў выкананні хлебаздачы чым Сіроціна? Хіба ганебныя тэмпы хлебаздачы ў Полацкім раёне, які мае 2 МТС, 2 палітаддзелы, вялікую партарганізацыю, можна растлумачыць якімі-небудзь аб'ектыўнымі прычынамі? Не. НІЯКІХ ІНШЫХ ПРЫЧЫН, АПРАЧА ДРЭННАЙ РАБОТЫ РАЙКОМАЎ, ПАЛІТАДДЗЕЛАЎ, НЕЗДОЛЬНЫХ НАЛАДЗІЦЬ КАНКРЭТНАЕ КІРАЎНІЦТВА МАЛАЦЬБОЙ І ХЛЕБАЗДАЧАЙ КАЛГАСАЎ, АПРАЧА ДРЭННАЙ РАБОТЫ ПАРТЫЙНЫХ І СОВЕЦКІХ АРГАНІЗАЦЫЙ, ПУСКАЮЧЫХ НА САМАЦЁК ХЛЕБАЗДАЧУ АДНААСОБНІКАЎ, НЕ ПРЫМАЮЧЫХ МЕР УЗДЗЕЯННЯ НА САБАТАЖНІКАЎ ХЛЕБАЗДАЧЫ. Зварачае на сябе ўвагу выключная бяздзейнасць партыйных, совецкіх арганізацый і палітаддзелаў ДУБРОЎНЫ, СУРАЖА, ГАРАДКА, ТАЛАЧЫНА, ДРЫСЫ, МСЦІСЛАЎЛЯ, ЛЁЗНЫ. У апошнім рашэнні ЦК КП(б)Б аб хлебапастаўках выразна сказана, што партыйна-совецкае кіраўніцтва гэтых раёнаў «не вядзе сапраўды большэвіцкай барацьбы з праяўленнем антыдзяржаўных тэндэнцый з боку асобных калгасаў і соўгасаў (выдача звыш установленай нормы, засыпка фондаў да выканання плана і т. д.) і з фактамі разбазарвання і ўтойвання хлеба». Няўжо-ж яны думаюць, што партыя дазволіць ім і у ДАЛЕЙШЫМ зрываць большэвіцкія тэмпы хлебаздачы? Іменна гэтыя раёны перш за ўсё цягнуць уніз усю рэспубліку.

Паўстае пытанне: чаму кіраўніцтва гэтых раёнаў і МТС з недапушчальным для большэвікоў спакоем глядзіць на факты ганебных тэмпаў хлебаздачы? ДЗЕ РАЗГОРНУТАЯ БОЛЬШЭВІЦКАЯ САМАКРЫТЫКА, МАБІЛІЗУЮЧАЯ КОМУНІСТАЎ І БЕСПАРТЫЙНЫХ, ВЫПРАЎЛЯЮЧАЯ НЕДАХОПЫ І ПАМЫЛКІ?

У чым «вузкія» месцы хлебазагатовак? Гэта, па-першае, АДНААСОБНЫ СЕКТАР. У Гарадку, напрыклад, аднаасобнікі выканалі план на 23 проц., Талачыне—23,3 проц., Чашніках—19,6 проц. і т. д. ЦЭНТР УВАГІ ПАВІНЕН БЫЦЬ ПЕРАКЛЮЧАН НА АДНААСОБНЫ СЕКТАР. Пара зразумець, што кожны дзень прамаруджання палягчае работу кулацкім элементам па зрыву хлебаздачы. Арганізацыя калектыўнага абмалоту, чоткія пяцідзеўныя заданні членам сельсоветаў, упаўнаважаным па дзесяцідворках, прымацаванне асноўнай часткі актыва да аднаасобных вёсак — такава рашаючая задача.

Гэта, па-другое, АДСТАЮЧЫЯ КАЛГАСЫ. Амаль у кожным раёне побач з дзесяткамі скончыўшых хлебаздачу ёсць дзесяткі калгасаў, якія толькі прыступаюць да хлебаздачы. Гэта калгасы, якія ўзначальваюцца «шляпамі», а часамі і свядомымі сабатажнікамі. На гэтыя калгасы павінна быць зараз звернута ўвага РК і палітаддзелаў. «Сярэднія» калгасы самі падцягнуцца, а адстаючыя будуць цягнуць хлебаздачу тыднямі, калі не кінуць туды актыў, не арганізаваць кругласутачную малацьбу, не арганізаваць малацьбу ЯРАВЫХ, не арганізаваць непарыўнай адпраўкі хлеба з малатарань на здатачныя пункты.

Рашаючае звяно хлебаздачы ў калгасах — ГЭТА МАЛАТАРНЯ. Трэба, па-першае, дабіцца, каб працавалі ЎСЕ малатарні — і трактарныя, і конныя. Трэба, па-другое, каб малатарня мела арганізатара, які-б накіроўваў усю работу — і своечасовы падвоз збожжа, і кругласутачную работу малатарні, і канвеерную адпраўку зярна на здатачныя пункты.

Пры кожнай малатарні павінен быць упаўнаважаны РК або палітаддзела, інакш мы часта будзем мець такія факты, што будуць беспрарыўна малаціць жыта (хоць план здачы жыта ўжо выканан), а авёс, ячмень будуць ляжаць у сціртах, інакш будуць дзесяткі дадатковых прычын астаноўкі малатарні, прастою з-за дробязей і т. д.

ТРЭЦЯЕ вузкае месца хлебаздачы — гэта ЗВАРОТ ПАЗЫКІ, ДАНАЙ ДЗЯРЖАВАЙ. Толькі бяздзейнасцю большасці РК, РВК і палітаддзелаў можна растлумачыць той факт, што на 20 жніўня вернута толькі 10,7 проц. Зварот пазыкі дзяржаве — гэта ВАЖНЕЙШАЕ ГАСПАДАРЧА-ПАЛІТЫЧНАЕ ПЫТАННЕ. Здавалася-б, што найпярвейшай задачай РК, РВК і палітаддзелаў павінна было быць растлумачэнне калгасам, што яны павінны перш за ўсё вярнуць дзяржаве пазыку, атрыманую імі ў патрэбны цяжкі момант. Іменна вакол справы звароту насеннпазыкі павінна быць разгорнута масавая палітычная работа? У сапраўднасці-ж гэтага мы не маем. Гэта сур'ёзная памылка павінна быць неадкладна выпраўлена.

ВУЗКІМ МЕСЦАМ З'ЯЎЛЯЕЦЦА НАТУРАПЛАТА. Маглі-ж РАГАЧОЎСКАЯ І АРШАНСКАЯ МТС дабіцца выканання плана. А разам з імі мы маем такія МТС, як Капыльская (дырэктар МТС Эльпер, нач. палітаддзела т. Майсееў), выканаўшая 1,6 проц., Лепельская (дырэктар МТС Васільеў, нач. палітаддзела т. Яяніс) — 0,2 проц. і т. д. Тут тэмпы вырашае выключна арганізацыя справы.

Падцягнуцца, нарэшце, павінны і СОЎГАСЫ. Яны ўсё яшчэ адстаюць ад калгасаў. КОЖНЫ РК, РВК павінны ўзяць пад неаслабны кантроль хлебаздачу соўгасаў. Планы хлебаздачы соўгасаў невялікія, і кожны з іх мае магчымасць скончыць хлебаздачу да 1-га верасня.

На 20 жніўня ўжо рад раёнаў выканалі гадавы план абавязковых хлебапаставак; калгасы Рагачоўскай і Хойніцкай МТС поўнасцю выканалі, а Аршанскай — заканчваюць гадавы план натураплаты. Тысячы калгасаў, тысячы аднаасобных вёсак поўнасцю разлічыліся з дзяржавай. Гэта ярч[illegible] за ўсё гаворыць аб тым, што мы маем усе магчымасці ў бліжэйшыя пяцідзеўкі ПА ЎСЁЙ БССР выканаць усе хлебазагатоўчыя абавязацельствы перад краінай Советаў — перад нашай вялікай соцыялістычнай радзімай.

Першы Усесаюзны з'езд совецкіх пісьменнікаў

СТВОРЫМ ВЫСОКАМАСТАЦКІЯ, ПРАСЯКНУТЫЯ ДУХАМ СОЦЫЯЛІЗМА ТВОРЫ

Першы Усесаюзны з'езд совецкіх пісьменнікаў, заслухаўшы і абгаварыўшы даклад А. М. ГОРКАГА аб совецкай літаратуры, садаклады аб літаратурах УКРАІНСКАЙ ССР, БЕЛАРУСКАЙ ССР, ГРУЗІНСКАЙ ССР, АРМЯНСКАЙ ССР, АЗЕРБАЙДЖАНСКАЙ ССР, ТАДЖЫКСКАЙ ССР, ТУРКМЕНСКАЙ ССР, УЗБЕКСКАЙ ССР І ТАТАРСКАЙ АССР і садаклад аб дзіцячай літаратуры, канстатуе, што совецкая мастацкая літаратура народаў Совецкага Саюза ў рэзультаце пераможнага соцыялістычнага будаўніцтва і разгрому класавых ворагаў пролетарыята і працоўных СССР, вырасла ў магутную сілу соцыялістычнай культуры і выхавання працоўных мас у духу соцыялізма. Пад кіраўніцтвам геральнай ВКП(б) на чале з таварышом СТАЛІНЫМ і дзякуючы штодзённай дапамозе партыі, пісьменнікі ўсіх народаў СССР прышлі на свой першы з'езд, як калектыў, ідэйна, арганізацыйна і творча згуртаваны вакол партыі і совецкай улады ў адзіным саюзе совецкіх пісьменнікаў.

З'езд ухваляе дзейнасць оргкамітэта саюза совецкіх пісьменнікаў, ажыццёвіўшага задачу аб'яднання совецкіх пісьменнікаў у саюз совецкіх пісьменнікаў і забяспечыўшага падрыхтоўку іх першага з'езда.

З'езд адзначае выдатную ролю ў гэтай справе вялікага пролетарскага пісьменніка Максіма Горкага.

З'езд даручае кіруючым органам саюза совецкіх пісьменнікаў, улічыўшы даклады і абмен думкамі на з'ездзе, неадкладна распрацаваць практычныя меры садзейнасці совецкім пісьменнікам у іх творчай рабоце, дапамозе маладым пачынаючым совецкім пісьменнікам і ўмацавання сувязі пісьменнікаў з працоўнымі масамі з тым, каб уся дзейнасць саюза совецкіх пісьменнікаў забяспечыла далейшы ўздым творчай работы ва ўсіх галінах совецкай літаратуры і стварэнне высокамастацкіх, прасякнутых духам соцыялізма твораў мастацтва.

ПРЫВІТАННЕ ПЕРШАГА УСЕСАЮЗНАГА З'ЕЗДА ПІСЬМЕННІКАЎ РАМЭН РАЛАНУ

Першы ў сусветнай гісторыі з'езд пісьменнікаў вызваленай часткі чалавецтва — СССР — сабраўшы прадстаўнікоў 54 нацый, узвышае свой голас у абарону свабоды, культуры і міру — супроць злачынных падрыхтоўшчыкаў вайны.

І ў гэтай сувязі з'езд гаворыць аб Вас. Ваша імя дзесяцікратна сустракаецца радаснымі і поўнымі любові і пашаны водгукамі тысяч людзей, якія сабраліся ў Маскве, як імя старога вернага друга Совецкага Саюза і вялікага паборніка чалавечай чыстаты і міру.

Рамэн Ралан — вялікі наш друг, таварыш наш у рабоце і ў барацьбе! — мы працягваем Вам нашу руку, — адчуйце яе цяпло, яе сілу і перадайце на Захадзе нашы прывітанне ўсім пісьменнікам, усім работнікам мастацтва, культуры і асветы, якія ўстаюць у агульны антыфашысцкі фронт.

Рамэн Ралан! Мы верым, мы ведаем, што мы пераможам. Зробім усё — да канца, да мяжы нашых сіл, — каб паскорыць перамогу пролетарыята.

Старшыня з'езда —

МАКСІМ ГОРКІ.

ДЗЕННІК З'ЕЗДА

Ранішняе пасяджэнне 23 жніўня адкрыў тав. Фадзееў. Прадстаўнік Казахстана тав. Чжансугураў расказвае з'езду аб росце і творчых поспехах Казахстанскай літаратуры.

На трыбуне — тав. Фелікс Кон, з'езд сустракае яго шумнымі воплескамі. Тав. Кон вітае з'езд ад таварыства былых паліткатаржан.

Фелікса Кона змяняе малады пісьменнік А. Аўдзеенка, аўтар рамана «Я люблю». Аўдзеенка гаворыць аб неабходнасці больш чулых адносін да маладых пісьменнікаў.

Слова даецца тав. Золатаву, які гаворыць аб чувашскай літаратуры.

Панцелеймон Раманаў сваё выступленне прысвяціў пытанням сатыры і крытыкі.

Выступаюць тт. Накаракаў, Кірыленка (Украіна) і кіраўнік далёкаўсходняй дэлегацыі тав. Шабанаў.

Аб мардоўскай совецкай літаратуры гаворыць пісьменнік Чэснакоў.

На трыбуне тав. Луппол, які звяртае ўвагу пісьменнікаў на тое, што вучыцца ў класікаў трэба не толькі майстэрству слова, але і майстэрству думкі. Гэту вучобу павінны праходзіць не толькі пісьменнікі, але і крытыкі.

**

Вячэрняе пасяджэнне 23 жніўня пачалося выступленнем тав. Лелевіча, які расказвае аб літаратуры Дагестана, дзе да рэволюцыі было 97 проц. няпісьменных.

Дэлегат БССР тав. Лынькоў, пераклікаючыся з сцвярджэннем тав. Жданава аб тэндэнцыйнасці нашай літаратуры, гаворыць, што іменна любоў да радзімы рухала пяром беларускіх класікаў Янку Купала і Якуба Коласа, стварыўшых дзівосныя творы аб совецкім Палессі.

Наступнае слова даецца вядомаму яўрэйскаму пісьменніку Бергельсону.

Выступленне тав. Беспалава прысвечана параўнанню нашай літаратуры з літаратурай Захада.

Тав. Панфёраў прысвяціў сваю прамову пытанню мовы.

З яркай жывой прамовай выступіў тав. Бруно Ясенскі.

З цікавымі прамовамі выступае грузінскі паэт Паоло Яшвілі і старшыня Усесаюзнага аб'яднання культурнай сувязі за граніцай тав. Аросеў.

З бліскучай запальваючай прамовай, прысвечанай абароннай літаратуры, выступіў Всевалод Вішнеўскі.

Аб сваім захапленні Совецкім Саюзам, совецкімі людзьмі гаворыць французскі пісьменнік Андрэ Мальро, які выказвае ўпэўненасць, што совецкія пісьменнікі створаць літаратуру, роўную па сваяму значэнню тварэнням Шэкспіра і іншых геніяў мастацкага слова.

Апошнім у спрэчках выступіў Юры Лебедзінскі.

— Усе дакладчыкі, — паведамляе тав. Юдзін, — адмовіліся ад заключных слоў. Алексей Максімавіч выкарыстае свае правы старшыні з'езда ў канцы работы з'езда.

Ад імя маскоўскай, ленінградскай, украінскай і закаўказскай дэлегацый тав. Шолахаў прапануе рэзалюцыю па заслуханых дакладах. Рэзалюцыя прымаецца аднагалосна.

**

24 раніцой з'езд слухаў даклад тав. Радэка аб міжнароднай літаратуры.

На пасяджэнні 24 жніўня пасля даклада т. Радэка слова прадастаўлена было кітайскай пісьменніцы Хуан Лан-чы. Яна перадае совецкім пісьменнікам гарачае брацкае прывітанне ад кітайскіх пісьменнікаў і кітайскай інтэлігенцыі. Яе ўсхваляваная палкая прамова поўна гневу і нянавісці да ворагаў кітайскай рэволюцыі і кітайскай культуры.

— Я плакала, — гаворыць Хуан Лан-чы, — на з'ездзе, і не толькі ад радасці, але і таму, што мне сумна ў гэтыя дні, калі я ўспамінаю тыя катаванні і кары смерцю, якім падвяргаюцца кітайскія рэволюцыйныя пісьменнікі.

Хуан Лан-чы расказвае з'езду аб тым велізарным уплыве, які аказвае Октябрская рэволюцыя і народжаная ёю совецкая літаратура на кітайскі рэволюцыйны рух і кітайскую літаратуру. Дзесяткі совецкіх пісьменнікаў перакладзены на кітайскую мову. Мы, кітайскія рэволюцыйныя пісьменнікі, вучымся ў вас як і кітайскія рабочыя, сяляне і чырвонаармейцы вучацца ў рускіх рабіць рэволюцыю.

Пасля Хуан Лан-чы з прывітаннем выступіў стары і верны друг Совецкага Саюза дацкі пісьменнік Мартын Андэрсен Нексе.

— У Совецкім Саюзе, — гаворыць ён, — пачуццё адзінства мэты і агульнасці задач магутна выражана. Я востра адчуў гэта на з'ездзе совецкіх пісьменнікаў.

Чалавечнасць — гэта адна з асноўных рыс совецкай літаратуры. Я вітаю вас, як авангард чалавецтва і жадаю далейшых вялікіх поспехаў, — заканчвае сваю прамову пад бурныя апладысменты Мартын Андэрсен Нексе.

З'ездам паслана прывітальная тэлеграма Ромэн Ралану.

У АВАНГАРДЗЕ ХЛЕБАПАСТАВАК

ЧЫРВОНАЯ СЛАБАДА. (Па тэлеграфу).

23-га жніўня Чырвонаслабодскі раён на 67 дзён раней мінулага года скончыў абавязковыя хлебапастаўкі дзяржаве па калгасна-сялянскаму сектару.

Гадавое заданне па натураплаце выканана на 51 проц. Змагаемся за выкананне гадавога плана.

САКРАТАР РК БУРДЗІЛАЎ.
СТАРШЫНЯ РВК УТКІН.
ПАЛІТАДДЗЕЛ МТС ШЭФТАР.
УПОЎКАМЗАГ АСТЭРКА.

БЯЛЫНІЧЫ. (Па тэлеграфу).

Калгасы зоны БЯЛЫНІЦКАЙ МТС план дзяржаўных паставак выканалі поўнасцю. Ліпеньскі і жнівеньскі план па натураплаце таксама выканалі.

Забяспечваем датэрміновае выкананне плана натураплаты.

НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА БЕЛЕНЬКІ.
ДЫРЭКТАР МТС КСЕДА.
УПАЎКАМЗАГ КАТКОВІЧ.

СТАРЫЯ ДАРОГІ. (Па тэлеграфу).

24-га жніўня калгасы зоны СТАРАДАРОЖСКАЙ МТС поўнасцю выканалі гадавы план хлебапаставак дзяржаве.

Ліпеньскі і жнівеньскі план натураплаты выканан на 117 проц.

ДЫРЭКТАР МТС МАНІН.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА ЗАМСКІ.
УПАЎКАМЗАГ МАНЫШОЎ.

МАГІЛЕЎ. (Па тэлеграфу).

Свінасоўгас «ВЕЙНА», Магілеўскага раёна, поўнасцю выканаў гадавы план хлебапаставак. Здана дзяржаве 722 цэнтнеры высокаякаснага зярна.

ДЫРЭКТАР СОЎГАСА АБРАМЧЫК.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА ГУЗЫРОЎ.

ДЗЯРЖЫНСК.

Калгасы зоны дзейнасці ДЗЯРЖЫНСКАЙ МТС 23 жніўня поўнасцю выканалі гадавы план хлебапаставак. Ліпеньскі і жнівеньскі планы па натураплаце перавыканаены.

Разгортваецца работа па поўнаму выкананню плана натураплаты за работу МТС.

ДЫРЭКТАР МТС АТАХЕЛЬ.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА КРОЛЬ.
УПАЎКАМЗАГ КРЫЛОЎ.

Калгасы зоны Большэвіцкай МТС, Менскага раёна, поўнасцю выканалі гадавы план натураплаты.

ДЫРЭКТАР МТС КВЕТНЯК.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА КАМЕНШТЭЙН.

ХОЙНІКІ. (Па тэлеграфу).

Гадавы план натураплаты выканан поўнасцю.

ДЫРЭКТАР МТС КАТЛЯРОЎ.
НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛА КАМЕНШТЭЙН.
УПОЎКАМЗАГ КАЦ.

ДАШКАЎКА. (Па тэлеграфу).

Соўгас «ДАШКАЎКА», Магілеўскага раёна, 20 жніўня план хлебапаставак дзяржаве выканаў поўнасцю.

ДЫРЭКТАР ДАВІТ.
ПАРТОРГ БУРАКОЎ.

АРШАНСКІ РАЁН ВЫКАНАЎ ГАДАВЫ ПЛАН ХЛЕБАПАСТАВАК

ОРША. (Па тэлеграфу).

24 жніўня гадавы план хлебаздачы Аршанскі раён закончыў поўнасцю.

УПАЎКАМЗАГ КРЫШКІЯН.

Электра-малатарня ў калгасе «Чырв. [illegible]» (Аршанская МТС).

ПРЫВІТАННЕ ТАВ. ГАЛАДЗЕДА

Начальніку палітаддзела Цялушскай МТС т. ЛЕХЕРЗАКУ

Атрымаў і прачытаў першы нумар газеты «Піонерская звязда», якая выдаецца вашым палітаддзелам. Я знаходжу, што гэта ёсць вельмі добрае, палітычна важнае пачынанне. Сама газета складзена і выдана вельмі добра і па форме і па зместу. Самае каштоўнае заключаецца ў тым, што большасць першага нумара газеты запоўнена артыкуламі і допісамі піонераў, а самыя, гэтыя артыкулы і допісы змястоўны і правільна ставяць надзенныя пытанні нашага жыцця і працы. Няма ніякага сумнення ў тым, што гэта газета з'явіцца мабілізуючым цэнтрам піонераў і дапаможа палітычнаму і культурнаму росту нашых слаўных рэбят.

Перадайце маё шчырае прывітанне арганізатарам і работнікам-піонерам вашай газеты, а праз іх усім піонерам вашага раёна — гэтым юным будаўнікам новага соцыялістычнага жыцця.

Жадаю поспеху ў добрай справе.

Старшыня Соўнаркома БССР М. ГАЛАДЗЕД.

УСІМ САКРАТАРАМ ГК ЛКСМБ І ПАМ. НАЧ. ПАЛІТАДДЗЕЛАЎ ПА КОМСАМОЛУ

У сувязі з першым ўсесаюзным з'ездам совецкіх пісьменнікаў значна вырасла зацікаўленасць у радах комсамольскай і беспартыйнай моладзі да мастацкай літаратуры.

Арганізуйце масавыя чыткі і абгаварэнне даклада Максіма Горкага на з'ездзе.

Рэкамендуем праводзіць масавыя чыткі кніг Шолахава «Поднятая целина», Собалева «Капитальный ремонт», Новікава-Прыбоя «Цусима» і інш. з удзелам рабочых, работніц, калгаснікаў і калгасніц.

Скарыстайце зацікаўленасць к з'езду для арганізацыі і ажыўлення дзейнасці літаратурных гурткоў на прадпрыемствах і МТС.

У буйных калгасах дабіцеся арганізацыі бібліятэк імя з'езда пісьменнікаў.

САКРАТАР ЦК ЛКСМБ СТУКАЛАЎ.
ПАМ. НАЧ. ПАЛІТСЕКТАРА ПА КСМ ЭЦІН.

АД РЭДАКЦЫІ. На ўсесаюзным з'ездзе пісьменнікаў з усёй сілай выявілася, якога велізарнейшага поспеху дасягнула наша совецкая літаратура. Расквітнела пышным цветам шматнацыянальная пролетарская літаратура народаў СССР. У сваім па выключнай глыбіні і па аграмаднейшаму зместу дакладзе Алексей Максімавіч Горкі даў яркую характарыстыку стану пролетарскай культуры і яе неадлучнай часткі — мастацкай літаратуры. Аналізуючы становішча літаратуры ў нас і ў капіталістычным свеце, Алексей Максімавіч намеціў асноўныя творчыя шляхі для совецкага паэта і пісьменніка.

З аграмаднейшай увагай працоўныя БССР сочаць за ходам з'езда і дакладамі, якія абгаварваюцца на з'ездзе.

Іменна ў гэтай сувязі змяшчаемая сёння тэлеграма сакратара ЦК ЛКСМБ і пам. нач. Палітсектара РКЗБ па комсамолу аб прапрацоўцы матэрыялаў з'езда і аб масавым чытанні лепшых твораў мастацкай літаратуры (у асаблівасці «Паднятай цаліны» Шолахава, «Капітальны рэмонт» Собалева, «Цусіма» Новікава-Прыбоя, рад твораў Стаўскага, а таксама рад лепшых твораў беларускай мастацкай літаратуры і інш.) набывае выключна важнае палітычнае значэнне.

«Звязда» заклікае ўсе партыйныя і комсамольскія арганізацыі, друк разгарнуць шырокую кампанію за прапрацоўку даклада тав. Горкага і іншых матэрыялаў з'езда і арганізаваць калектыўнае чытанне лепшых кніг совецкіх пісьменнікаў і паэтаў.

Заява т. Кузнецова г. ЛІ ШАО-ГЕНУ

ХАБАРАЎСК, 25 жніўня. (БЕЛТА). З Харбіна паведамляюць, што 24 жніўня таварыш старшыні праўлення КУЧ тав. КУЗНЕЦОЎ зрабіў старшыні праўлення КУЧ прадстаўніку манчжурскага ўрада ў праўленні КУЧ г. ЛІ ШАО-ГЕНУ наступную заяву:

«Гэтым я лічу неабходным яшчэ раз самым сур'ёзным чынам паставіць перад Вамі пытанне аб ахове дарогі. У апошні час становішча аховы КУЧ стала немагчымым, на што мною неаднаразова звярталася ўвага старшыні праўлення, а праўленне звярталася па гэтаму пытанню ў штаб ахоўных войск. Аднак, ні мае неаднаразовыя звароты да старшыні, ні нашы з ім сумесныя пісьмы ў штаб ахоўных войск, ні спецыяльная пастанова праўлення, тэкст якой прыводжу поўнасцю ў дадатку № 1, не прывялі ні да якога рэзультата. Усе хадайніцтвы, з якімі дарога зварачалася да ўлад, асталіся без адказу. Адзінае, чаго дабіліся — гэта ўвядзення аховы, суправаджаючай пасажырскія паязды, але практычная карысць ад гэтага невялікая. Пры адсутнасці аховы пуці, якое стварылася ў рэзультаце немагчымасці весці абход пуці пуцявымі вартаўнікамі, паязды ідуць наўдачу, і злоўмыснікі, шляхам папярэдняга пашкоджання пуці, лёгка дабіваюцца астаноўкі паяздоў, грабяць і ўводзяць у палон як паяздную прыслугу, так і нярэдка і пасажыраў.

Галоўнай сваёй функцыі — недапушчэння бандытаў у паласу адчужэння КУЧ і забеспячэння бяспечнасці жыцця рабочых і служачых, якія нясуць ахову і могуць своечасова папярэдзіць няспраўнасці пуці і тым недапусціць крушэнняў — ахоўныя войскі не выконваюць. Вось чаму адно толькі суправаджэнне пасажырскіх паяздоў ваеннымі камандамі не дасягае мэты. Калі такое становішча з пасажырскімі паяздамі, то яшчэ горш становішча з таварнымі паяздамі, пазбаўленымі нават суправаджаючай аховы.

Манчжурскай часткі праўлення ўсё вышэйпрыведзенае добра вядома, аднак, да гэтага часу нічога не рабілася і не робіцца для выканання аховай яе асноўных функцый, хоць я неаднаразова ўзбуджаў пытанне аб ахове і хоць мы не раз сумесна з вамі, гаспадзін старшыня, падпісвалі адпаведныя звароты для перадачы належным уладам.

Не закранаючы больш ранні перыяд, спашлюся на рад маіх пісем, пісем т. Бандура і памянутую пастанову праўлення. З моманту майго прыезду з Токіо я зноў неаднаразова дабіваўся ад старшыні праўлення дарогі абмеркавання на пасяджэнні праўлення пытання аб становішчы аховы, якая знаходзілася, паводле данясення ўпраўляючага, у пагражаючым становішчы. Як відаць, мае настойлівыя звароты, а таксама паведамленні ўпраўлення аб падзеях на ўсходняй лініі, пабудзілі, нарэшце, штаб ахоўных войск звярнуцца ў праўленне з хадайніцтвам аб фармаванні трох спецыяльных паяздоў для курсавання па ўсходняй лініі з мэтай аховы. Дарога неадкладна прадаставіла штабу неабходныя сродкі для барацьбы з хунхузамі. Аднак, з данясенняў упраўляючага відаць, што штаб ахоўных войск, не гледзячы на штодзённыя сістэматычныя крушэнні таварных і пасажырскіх паяздоў, не скарыстоўвае гэтых сродкаў. Так, у паведамленні ўпраўляючага, ад 15 жніўня праўленню гаворыцца: «Асобна адзначана, што з трох паяздоў, прадастаўленых ахоўным войскам на ст. Імяньпо, Ханьдаохецзы і Січынцзы, ні адзін поезд не разу не суправаджаў таварныя паязды па асабліва небяспечных участках і перагонах і пры крушэнні поезда № 84 на 1193 клм. нават не выязджаў на месца крушэння і абстрэлу поезда». Такія адносіны штаба ахоўных войск да справы барацьбы з хунхузамі і разбурэння імі ўсходняй лініі КУЧ сведчаць з поўнай яснасцю, што справа не ў слабасці штаба і не ў нядольнасці ахоўных войск да барацьбы з хунхузамі, ілюстрацыяй адносін штаба ахоўных войск да пытання аб ахове дарогі з'яўляецца пісьмо самога штаба ахоўных войск на імя канцылярыі старшыні дарогі (гл. дадатак № 2) у адказ на пісьмо праўлення, якое настойвае на прыняцці мер па ахове таварных паяздоў (дадатак № 3). У гэтым пісьме штаб адмаўляецца ад аховы таварных паяздоў пад прадлогам неабходнасці скарыстання ўзброеных сіл на барацьбу з хунхузскімі бандамі. Фактычна-ж ахоўныя войскі не толькі не ахоўваюць таварныя паязды, але і не вядуць сур'ёзнай барацьбы з хунхузамі, як гэта відаць з вышэйпрыведзенага. Аб'ектыўна гэта толькі дапамагае ўзмацненню разбураючай дзейнасці хунхузаў.

Некаторыя манчжурскія ўлады прабуюць узваліць віну за здарэнні на дарозе на служачых і рабочых дарогі — совецкіх грамадзян, — абвінавачваючы іх у шкодніцтве і падвяргаючы неабгрунтаваным рэпрэсіям. Я з абурэннем адкідаю падобныя бязглуздыя абвінавачанні на совецкіх служачых і рабочых дарогі, якія сапраўды гераічна выконваюць свае абавязкі, не гледзячы на тое, што іх работа звязана з небяспечнасцю для жыцця.

Вам, як старшыні праўлення дарогі, ведаючаму, у якіх надзвычай трудных умовах, звязаных з рызыкай для жыцця, прыходзіцца працаваць служачым і рабочым, павінна быць лепш чым каму-б там ні было вядома ўся недарэчнасць гэтых дзікіх абвінавачванняў. Я ўпраўе чакаць, што Вы, як старшыня праўлення дарогі, прадпрымеце, нарэшце, неабходныя крокі перад вышэйшымі манчжурскімі ўладамі, па-першае, з мэтай спынення падобных бяссэнсных і шкодных абвінавачванняў і рэпрэсій у адносінах служачых — совецкіх грамадзян, — і, па-другое, для сапраўднага выканання штабам ахоўных войск ускладзеных на яго абавязкаў па ахове дарогі, чым будзе спынена разбурэнне дарогі і дэзарганізацыя яе работы.

Я выказваю надзею, гаспадзін старшыня, што вы паведаміце мяне ў хуткім часе аб прадпрынятых вамі кроках».

ДАДАТАК I

Пастанова праўлення КУЧ

Прасіць старшыню зрабіць адпаведнае даному моманту паведамленне ўраду і штабу ахоўных войск з просьбай аб прыняцці належных мер па ўстанаўленню аховы КУЧ, якая-б забяспечвала бесперабойны і бяспасны рух апошняй, забеспячэнні чыгуначным агентам магчымасці выканання службовых абавязкаў.

ДАДАТАК II

Пісьмо галоўнага штаба ахоўных войск праўленню КУЧ

Пісьмом № 608 вы прасілі аб адпаўленні суправаджаючых таварныя паязды ахоўных атрадаў. Па абодвух баках усходняй лініі КУЧ размешчаны высокія сопкі з густымі зараслямі, якія служаць хунхузам найлепшым месцам прыкрыцця. У любую пару дзейнасць іх інтэнсіўна. Вось чаму ў апошні час узніклі выпадкі нападання чыгуначнага пуці. З'яўленне хунхузаў блізка да лініі дарогі выклікана тым, што ахоўныя атрады не могуць далёка пускацца ў пагоні за хунхузамі і вымушаны несці абавязак па ахове лініі і суправаджэнню паяздоў. У мэтах поўнай ліквідацыі хунхузаў штаб адмяніў ахову таварных паяздоў, і вызваленыя атрады ўступілі ў барацьбу з хунхузамі. Не гледзячы на нашу паспяховую аперацыю, хунхузы яшчэ прадаўжаюць чыніць зло, якое не прадстаўляецца магчымым выкараніць у які-небудзь карацейшы тэрмін. Для гэтага патрабуецца час і значная сіла войск. Вось чаму супроць бандытаў зараз рушана большая частка войск, а меншая асталася несці патруль, і таварныя паязды прышлося аставіць без аховы. Як толькі шайкі будуць знішчаны, таварныя паязды і без аховы будуць мець бяспасны рух і не будуць падвяргацца крушэнням. Можна думаць, што крушэнні таварных паяздоў не выкліканы адменай суправаджаючых атрадаў і нават пры наяўнасці аховы таварныя паязды ўсё роўна неміну́ча будуць падвяргацца крушэнням. Усё-ж адмена ахоўных атрадаў, суправаджаючых таварныя паязды, носіць толькі часовы характар, аб чым галоўны штаб аховы вое[illegible] просіць канцылярыю старшыні паведаміць па прыналежнасці.

ДАДАТАК III

Пісьмо праўлення КУЧ за подпісам манчжурскага і совецкага прадстаўнікоў у праўленні КУЧ на імя старшыні праўлення КУЧ*)

Галоўны штаб ахоўных войск пісьмом ад 19 мая паведаміў праўленню, што з прычыны адцягнення ў сучасны момант значных сіл ахоўных войск на барацьбу з хунхузамі і неабходнасці ў сувязі з гэтым скарачэння гарнізонаў на станцыях і раз'ездах дарогі, галоўны штаб пры гэтых умовах пазбаўлен магчымасці наражаць каманды для суправаджэння і аховы таварных паяздоў, і ў замен аховы таварных паяздоў штабам уводзіцца бесперарыўнае патруляванне лініі. Ахова таварных паяздоў з'яўляецца абавязкам, прынятым на сябе штабам па ахове дарогі, — вось чаму праўленне, для ўнікнення магчымых быць няшчасцяў, згадзіцца з пакіданнем паяздоў без аховы ніякім чынам не можа. Праўленне просіць старшыню знесціся са штабам ахоўных войск з просьбай аб адпаўленні аховы таварных паяздоў.

*) Паводле існуючага на КУЧ парадку, праўленне КУЧ за подпісам прадстаўнікоў совецкага і манчжурскага боку даручае старшыні праўлення зносіны з манчжурскім урадам для выканання прынятых рашэнняў.

Совецкая літаратура Беларусі

Даклад старшыні саюза совецкіх пісьменнікаў Беларусі тав. Клімковіча на ўсесаюзным з'ездзе пісьменнікаў

Беларуская совецкая літаратура —частка саюзнай літаратуры, бо яна стваралася, расла і ўмацоўвалася ў цесным адзінстве з літаратурамі брацкіх рэспублік, карыстаючыся іх вопытам і ўносячы сваю долю творчага вопыта ў агульную справу стварэння соцыялістычнай літаратуры Совецкага Саюза. Яднанне ўсіх брацкіх літаратур Совецкага Саюза асабліва ўзрасло ў апошні час. Аб гэтым сведчыць, у прыватнасці, пастаноўка дакладаў аб літаратурах рэспублік на з'ездзе. Аб гэтым сведчаць выпуск раду перакладаў украінскіх, беларускіх, грузінскіх і інш. пісьменнікаў і абмен дэлегацыямі для ўдзелу ў рэспубліканскіх і абласных з'ездах.

Вось чаму мы, дакладчыкі аб літаратуры народаў СССР, лічым, што літаратура народаў СССР, па-першае, знаёма многім дэлегатам нашага з'езда, па-другое, гэта ёсць сваё, роднае, усесаюзнае для ўсіх дэлегатаў, для ўсіх пісьменнікаў.

Чым была Беларусь да Окцябра? Што прадстаўляе яна сабою зараз, пасля 16 год гераічнай барацьбы і аграмаднага будаўніцтва? Аб гэтым вы можаце скласці сабе паняцце па раду твораў нашых беларускіх пісьменнікаў. Возьмем паэму народнага паэта рэспублікі Янкі Купалы «Над ракою Арэсай». У ёй, гаворачы аб беларускім Палессі, ён дае нам карціну аграмаднага някранутага балота.

Чалавек пранікае туды толькі на невялікім, трунападобным чаўне, які слізгае па гразі бяздоннай дрыгвы. Гэты чалавек нават чалавекам сябе не лічыць: «Палешукі мы, а не чалавекі»,—гаворыць ён аб сабе:

«Жывуць людзі ў хатах,
Плятуць сабе лапці,
Каб з торбай у латах
Пайсці жабраваці».

Вядома, не ўся Беларусь была такой. Была Беларусь хутарская, кулацкая. Была Беларусь памешчыцкая—памешчыкам належала звыш 50 проц. усіх зямель. Было каля 23 тысяч пролетарыяў, якія змагаліся за сваё нацыянальнае, соцыяльнае і эканамічнае вызваленне пад кіраўніцтвам сваёй большэвіцкай партыі. Але было і апісанае Янкай Купалай аграмаднае Палессе, была галеча асноўных мас вёскі, было 20 тыс. батракоў, было 80 проц. няграматнага насельніцтва, была саха, як асноўная прылада вытворчасці.

Окцябрская рэволюцыя, вызваліўшы ўсе нацыі былой царскай Расіі, стварыла вялікі Саюз Совецкіх Соцыялістычных Рэспублік. Совецкая Беларусь, якая перанесла дзве акупацыі—нямецкую і белапольскую, дарэшты зруйнаваўшыя яе гаспадарку, не толькі аднавіла народную гаспадарку, але і стварыла новую буйную соцыялістычную прамысловасць, якая ў дзесяць раз перавышае прадукцыю прамысловасці 1913 года. Стварыла Акадэмію Навук і 32 навуковыя даследчыя інстытуты, 19 ВНУ, 81 тэхнікум, ліквідавала няграматнасць сярод дарослага насельніцтва і ахапіла каля мільёна дзяцей пачатковай і сямігадовай школай, завяршыўшы на два гады раней, чым ва ўсіх астатніх рэспубліках, праведзенне абавязковага ўсеагульнага навучання.

Аграмадны рост эканомікі і культуры, дасягнуты працоўнымі Совецкай Беларусі, быў фундаментам і крыніцай росту совецкай беларускай літаратуры.

Уся даокцябрская беларуская літаратура наўрад ці налічвае дзесятак пісьменнікаў.

РОСКВІТ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ КУЛЬТУРЫ

Першы ўсебеларускі з'езд пісьменнікаў падвёў вынікі дасягненняў за 15 год совецкай беларускай літаратуры і літаратур народаў, насяляючых БССР. Гэтыя дасягненні, як адзін з паказальнікаў росквіту і трыумфа нацыянальнай культуры Совецкай Беларусі, сапраўды аграмадныя.

Совецкая беларуская літаратура выхавала такіх пісьменнікаў, як Міхась Чарот, баявое мастацкае слова якога даходзіла да самага глухога кутка Совецкай Беларусі, па заслугах ствараючы яму славу любімага паэта мас.

Яна вырасціла паэта комуніста Андрэя Александровіча, аб якім ведае не толькі Совецкая Беларусь, аб якім ведаюць, якога чытаюць працоўныя брацкіх рэспублік. Яго вершы, як і вершы нашага яўрэйскага пролетарскага паэта Харыка, перакладзены на дзесяткі моваў і друкуюцца не толькі ў нас, але і заграніцай Совецкага Саюза. Яна выхавала драматурга Кобеца, чыя п'еса «Гута» карысталася заслужаным поспехам і ў СССР, і заграніцай (Прага), драматурга Рамановіча—аўтара п'есы «Мост» Курдзіна—аўтара п'ес «Міжбур'е» і «Контратака».

Яна вырасціла і выхавала моцных празаікаў М. Лынькова, П. Галавача, якія ў апошнія гады з поспехам вырашаюць праблему стварэння гістарычнага рамана. Апошнія два гады былі гадамі бурнага росту совецкай беларускай літаратуры.

У гэтыя гады нашыя тэатры ўпершыню атрымалі рад каштоўных п'ес: «Бацькаўшчына»—Кузьмы Чорнага, «Напор»—Александровіча, «Канец дружбы»—Крапівы. У гэтыя гады былі створаны лепшыя раманы і аповесці: «Трыццаць год» — К. Чорнага,

«Дрыгва» — Якуба Коласа, «На чырвоных лядах» — Лынькова, «Зельманяне»—Кульбака і інш. І ўсё-ж нашы поспехі, хоць яны і вялікія, не могуць задаволіць узрастаючых патрабаванняў да літаратуры. Беларуская совецкая літаратура, як і ўся літаратура Совецкага Саюза, усё яшчэ адстае ад тэмпаў і размаху ўсяго соцыялістычнага будаўніцтва.

Асноўным дасягненнем нашага літаратурнага руху мы зусім справядліва лічым тую значную ачыстку ад нацыяналістычных элементаў, якую мы правялі пад кіраўніцтвам КП(б)Б і яе ЦК. Гэта ачыстка дала нам магчымасць развіць і паглыбіць барацьбу супроць буржуазна-нацыяналістычнай ідэалогіі ў літаратуры, барацьбу за баявы пролетарскі інтэрнацыяналізм. Асноўная мэта, якую праследвалі нацдэмы,—звяржэнне Советаў, адрыў Беларусі ад Совецкага Саюза, рэстаўрацыя капіталізма, у тым ліку і шляхам прамой інтэрвенцыі з Захада. Літаратура ў гэтым плане разглядалася як ідэалагічная падрыхтоўка, больш ці менш замаскаваная ў залежнасці ад акалічнасцей. Па думцы нацдэмаў, беларуская літаратура павінна быць выключна вясковай па тэматыцы і абмяжоўваць дзеі твораў этнаграфічнымі рамкамі Беларусі. Толькі ідучы гэтым шляхам,—гаварылі нацдэмы,—беларуская літаратура можа ўвайсці ў сусветную літаратуру. Усе гэтыя «ідэйкі» стваралі ганебнае кола, якое фактычна зніжала беларускую літаратуру да становішча вузкаправінцыяльнай, сугуба-нацыяналістычнай, варожай рэволюцыі. Беларуская літаратура не пайшла па гэтаму шляху і, разграміўшы нацыяналістаў, прыходзіць да ўсесаюзнага з'езда як магутны атрад адзінай усесаюзнай літаратуры з глыбокім інтэрнацыянальным зместам.

Вядома, не ўсе астаткі нацыяналізма цалкам і поўнасцю выкарчаваны (іх жывяць яшчэ недабіткі класавых ворагаў унутры краіны і нацыянал-фашысты Заходняй Беларусі), але тая выхаваўчая работа, якая праведзена за апошнія гады, выкрыццё сапраўднага класавага твару нацыяналістаў, рыцараў бізуна, вісельні і інтэрвенцыі, спрыялі рашучаму адыходу ад нацыяналізма буйнейшых майстроў мастацкага слова (Купала, Колас, Бядуля, Гартны, Зарэцкі і інш.) і пераходу іх на пазіцыі актыўнага служэння соцыялістычнаму будаўніцтву. Гэты пераход, гэта перабудова—справа вельмі складаная і цяжкая. Але ўжо зараз мы можам прывесці рад прыкладаў таго, што гэта перабудова —арганічная і глыбокая.

У БАРАЦЬБЕ СУПРОЦЬ БУРЖУАЗНАГА НАЦЫЯНАЛІЗМА

Характэрнай асаблівасцю даокцябрскай беларускай літаратуры было нацыяналістычнае аплакванне цяжкай долі беларуса-селяніна, задаўленага галечай, малазямеллем, памешчыцкай эксплоатацыяй і паборамі царскіх чыноўнікаў. Асабліва моцна гучалі нацыяналістычныя ноты ў літаратуры перыяда рэакцыі—пасля 1907 года. Нават лепшыя з пісьменнікаў, дажыўшыя да нашага часу,—Купала, Колас, Гартны, пратэстуючы ў сваіх творах у гады рэволюцыйнага ўздыму супроць нацыянальнага, а часамі і соцыяльнага прыгнечання, — не падымаліся да разумення ролі і месца нацыянальна-вызваленчага руху ў барацьбе пролетарыята за ўладу, не бачылі рабочага класа і яго барацьбы з царызмам.

Нацыяналістычная лінія ў літаратуры прадаўжалася (ў новых замаскаваных формах) і пасля Окцябрскай рэволюцыі. Партыі прышлося правесці аграмадную работу па выкрыццю і разгрому нацыянал-дэмакратаў і іх падрыўной контррэволюцыйнай, інтэрвенцыянісцкай дзейнасці. У гэтай барацьбе КП(б)Б актыўна дапамагалі маладыя пісьменніцкія кадры (Чарот, Александровіч, Лынькоў і інш.), аб'яднаныя спачатку ў «Маладняку», а потым у БелАПП.

Прывяду два прыклады з гісторыі барацьбы супроць нацыяналістаў у літаратуры, барацьбы, якую вялі пад кіраўніцтвам партыі пролетарскія кадры пісьменнікаў.

Асновапаложнік беларускай пролетарскай паэзіі Міхась Чарот у першай сваёй паэме «Босыя на вогнішчы» (1922 г.) даў высокамастацкую карціну: над возерам, якіх няmala ў Палессі, разыгралася бура. Стогне лес на беразе возера, асатанела носіцца віхура. Пад дзікія гукі падобнай музыкі ў такім-жа дзікім карагодзе нясуцца лешыя і русалкі, а здалёк грымяць гарматы наступаючай Чырвонай арміі. Шум віхуры і грукат кананады прымушаюць падняцца з дна возера князя:

«Не далі спаць: вайна, агонь,
Руйнуюць ўсю яго краіну.
Пад ім стаяць не хоча конь!
І кліча князь сваю дружыну».

Раптам сціхла бура, і ў мёртвай цішы князь чуе рогат русалак: дружына загінула ў возеры тысячу год назад разам з князем і наўрад ці можа чым-небудзь дапамагчы князю.

«А дзе-ж слухмяны мой народ?
Ён за мяне ў бойцы ляжа
І чуе шум крывавых вод:
Цяпер ён сам сабою княжыць».

Нічога не аставалася князю, як апусціцца зноў на дно, дзе ён правёў тысячагоддзі. У вобразе сярэднявяковага князя, на фоне дзікай прыроды—улюбёнага арнамента нацыяналістычнай літаратуры —тав. Чарот паказаў цэнтральную фігуру гэтай літаратуры сярэднявяковага віцязя—«збіральніка Беларусі», праобраз «адроджанай Беларусі». Ён падняў гэту фігуру для таго, каб паказаць, якой абсалютна чужой для паўстаўшага пролетарыята з'яўляецца нацыяналістычная літаратура з яе рамантызацыяй балот і азёр, русалак і лешых.

Ускрываючы літаратурную шырму нацыяналістычнай контррэволюцыі, беларуская пролетарская паэзія вуснамі Чарота не толькі заявіла аб сваім існаванні, але і аб тым, што ўступае ў смяротны бой з нацыяналістычнай літаратурай.

Яшчэ большае шаленства нацыяналістаў выклікаў другі пролетарскі паэт Андрэй Александровіч, накіраваўшы ў лагер ворага паэму «Цені на сонцы» (1926 г.), у якой вывеў партрэты нацдэмаўскіх «дзеячаў» настолькі ўдала і маляўніча, што не толькі самі нацдэмы пазнавалі сябе, як у люстры, але іх пазнавала ў паэме шырокая пролетарская грамадскасць.

Гэтыя два штрыхі з жыцця нашай літаратуры ўжо ўказваюць на тую акалічнасць, што нараджэнне беларускай совецкай пролетарскай літаратуры адбывалася ў жорсткай класавай барацьбе супроць нацыяналістаў і іх літаратурных аб'яднанняў, як «Полымя», «Узвышша», якія па сутнасці з'яўляліся літаратурнымі ячэйкамі нацыяналістычнай арганізацыі.

Няма патрэбы гаварыць аб белапаўскім перыядзе літаратуры: яго станоўчыя і ценявыя бакі былі агульнымі для ўсіх ваапаўскіх арганізацый. Аднак, і створаны пасля пастановы ЦК ВКП(б) ад 23 красавіка 1932 г. оргкамітэт адзінага пісьменніцкага саюза БССР не здолеў у час арыентавацца ў складанай абстаноўцы класавай барацьбы на літаратурным фронце, дапусціў гнілы лібералізм у адносінах нацыяналістычных элементаў. У свой час ЦК ВКП(б) і «Правда» правільна ўскрылі новую тактыку класавага ворага—прыкрыванне фальшыва-нацыянальным сцягам,—папраўляючы і дапамагаючы КП(б)Б і яе ЦК і пісьменніцкім арганізацыям павесці рашучую барацьбу супроць нацыяналістаў, ускрыць і выкінуць іх з радоў пісьменніцкай арганізацыі, мабілізаваўшы ўсю пісьменніцкую грамадскасць на барацьбу за пролетарскі інтэрнацыяналізм.

ТВОРЧАЯ ПЕРАБУДОВА ПІСЬМЕННІКАЎ

Народны паэт рэспублікі Якуб Колас, які дасканала ведаў і апісаў дарэволюцыйную вёску, але які доўгі час не мог асмысліць працэсаў стварэння новай калгаснай вёскі, у сваёй аповесці «Адшчапенец» дае нам гэту новую вёску, паказвае нараджэнне новага калгаснага ладу. І калі палешукі з «Палескай глушы»—гэта прадстаўнікі «здаровага народнага (мужыцкага) нутра», калі «Палеская глуш»—па ранняму Коласу —не ведала класавай барацьбы, і правадыром вёскі аказваўся нацдэм інтэлігент Лабановіч, то ўжо ў «Дрыгве» тав. Колас дае вобраз дзеда Талаша (таксама палешук, селянін, дзед), які становіцца арганізатарам партызанскага руху супроць белапольскай акупацыі. Тав. Колас паказвае кіраўніцтва гэтым рухам з боку падпольнай комуністычнай арганізацыі, паказвае класавае расслаенне вёскі. Чытаючы ўрывак аб падпале партызанамі маёнтка пана Длугошыца (пан Длугошыц вярнуўся разам з акупантамі ў свой маёнтак і стаў цэнтрам варожых рэволюцыі сіл, аж да беларускіх нацдэмаў), адчуваеш аграмадную нянавісць Коласа да акупантаў і іх лакеяў.

Тав. Колас, імя якога было даўно вядома рускаму чытачу разам з імем другога народнага паэта рэспублікі тав. Купалы, належыць да ліку тых вялікіх майстроў мастацкага слова, у якіх вучыцца больш маладое пакаленне пісьменнікаў мастацкай форме, мастацкай мове і вялікай якасці. Творчая перабудова гэтага вялікага майстра слова, як і творчая перабудова Янкі Купалы, з'яўляецца аграмадным дасягненнем.

Такая перабудова, калі пісьменнік творча палемізуе з ідэйнымі ўстаноўкамі, з вобразамі сваіх ранейшых твораў, а часамі і з метадамі сваёй творчасці, калі ён ускрывае ідэйна і мастацка тыя ілжывыя пазіцыі, якія ён калісці займаў, калі ён па-новаму паказвае тое, што раней ён паказваў няправільна,—такая перабудова ёсць сапраўдная перабудова, і такую перабудову мы маем у раду пісьменнікаў, у свой час абцяжаных грузам нацыяналізма.

Нацыяналісты ў літаратуры асабліва моцна насаджвалі нацыянальную і правінцыяльную абмежаванасць. Мы ў значнай меры разбілі і гэтае ганебнае кола. Паказ вёскі ў творах апошніх год ужо не той, што быў раней. Тав. Лынькоў у рамане «На чырвоных лядах» паказвае класавае расслаенне вёскі і мястэчка, паказвае твар вясковай інтэлігенцыі (дарэчы, сваім паказам Лынькоў разбівае ўшчэнт маню аб нібы рэволюцыйнай, месіянскай ролі нацыяналістычнай эсэрствуючай інтэлігенцыі ў вёсцы), паказвае шляхі развіцця кулацтва (кулак прадпрыемніцкага тыпа — стараста Мілаў і «земляны кулак» Цыбал).

Па-новаму паказвае вёску 1920-24 гг. і тав. Крапіва ў рамане «Мядзведзічы». Я не гавару ўжо аб рамане «Сполах на загонах» — Галавача, аб паэмах «Векапомная восень», «Хлебная зіма» — Александровіча і радзе іншых твораў комуністаў-пісьменнікаў, у якіх беларуская вёска адлюстравана правільна, рэалістычна, па-мастацку.

Адыходзячы ад вясковай замкнутасці, сучасная беларуская літаратура стварыла рад твораў на вытворчую тэматыку: «Напор» тав. Александровіча на матэрыяле дрэваапрацоўчага камбіната, «Каландры» — тав. Броўкі на матэрыяле папяровай фабрыкі, «Сонца пад шпалы» і «Запіскі інструктара Томана» — тав. Шынклера на матэрыяле чыгуначнага транспарта, «Магутнасць» — тав. Мікуліча на матэрыяле Магнітагорска, «Баян» і «На вялікай хвалі» — Лынькова — на матэрыялах Беламорскага канала, «Ад полюса да полюса» паэта Ізі Харыка — на тым-жа матэрыяле, раман «Шоўк» тав. Доўгапольскага — на матэрыяле Магілеўскай шаўковай фабрыкі, «Біяграфія майго героя» тав. Знаёмага — на матэрыялах машына-будаўнічага завода, — вось, няхай невялікі, але важкі фонд індустрыяльнай тэматыкі, кінуты ў бой супроць правінцыяльнай і сялянскай абмежаванасці літаратуры.

Літаратура БССР процістaвіла нацдэмаўскай арыентацыі на Захад правільны паказ буржуазнага Захада і арыентацыю адкрытую і поўную на пролетарскую Маскву. Такімі кнігамі, як «Тэорыя Каленбрун» Самуйлёнка, «Дрыгва», Якуба Коласа, п'есай «Канец дружбы» Крапівы, п'есай «Паўстанне жняцоў» яўрэйскага пісьменніка Зіскінда Лева, паэмай «Чалавек з Альтоны» польскага паэта Кавальскага і п'есай «Великодушие» рускага драматурга тав. Галаўчынера літаратура БССР яшчэ раз паказала, што нясе працоўным так званая «заходняя арыентацыя». Наладжванне цеснай брацкай сувязі з пісьменнікамі СССР — рускімі, украінскімі, мардоўскімі, малдаўскімі, грузінскімі, творчае спаборніцтва з пісьменнікамі Заходняй вобласці, актыўная дапамога рускіх пісьменнікаў, асабліва брыгады ўсесаюзнага оргкамітэта на чале з тав. Бахмецьевым, асабістая ўвага да нацыянальных літаратараў з боку старшыні ўсесаюзнага оргкамітэта Алексея Максімавіча Горкага і ўсяго оргкамітэта ў цэлым далі совецкай літаратуры БССР аграмадную дапамогу ў справе насычэння літаратуры пролетарскім баявым інтэрнацыяналізмам, аказалі аграмадную дапамогу ў справе мастацкага росту.

Артыкулы Алексея Максімавіча аб мове, якія з'явіліся ў часе прапрацоўкі намі пытанняў аб ачыстцы мовы ад нацдэмаўскага хламу, дапамаглі нам расшырыць гэту прапрацоўку і ператварыць яе ў разгорнутую барацьбу за якасць літаратуры. Некаторыя думаюць, што адсутнасць у апошнія часы вылазак нацыяналістаў у літаратуры сведчыць аб змяншэнні небяспекі з боку мясцовага беларускага нацыяналізма. Гэта думка ў корані няправільная. Беларускі нацыяналізм астаецца галоўнай небяспекай для беларускай літаратуры, як і наогул для КП(б)Б і БССР на даным этапе.

Рашучая і няўхільная барацьба супроць нацыяналізма ва ўсіх яго праяўленнях і ў асаблівасці супроць беларускага нацыяналізма астаецца як адна з асноўных задач нашай літаратурнай арганізацыі.

З ЧЫМ МЫ ПРЫШЛІ К З'ЕЗДУ

Цяпер дазвольце перайсці да вывадаў, якія можна зрабіць з аналіза ўсёй беларускай совецкай літаратуры.

Якія-ж гэтыя вывады?

Значна павысіўся ідэйна-палітычны ўзровень нашай літаратуры. Як правіла, буйнейшыя творы апошніх двух гадоў ставяць і правільна трактуюць найбольш вострыя праблемы нашай рэчаіснасці. Такавы «Дрыгва» Якуба Коласа, «Над ракою Арэсай» Янкі Купалы, чатыры паэмы Александровіча, «На чырвоных лядах» Лынькова, «Канец дружбы» Крапівы, «Бацькаўшчына» К. Чорнага, «Так пачыналася маладосць» Броўкі, «Тэорыя Каленбрун» Самуйлёнка. Наша літаратура гэта не літаратура дробнага факта, не літаратура аднаго хоць-бы і цікавага выпадку, а гэта ў вялікай меры літаратура значных філасофскіх абагульненняў, хоць гэты тэрмін можа быць прыкладзен далёка не да ўсіх твораў.

Значна расшырылася тэматыка нашай літаратуры па адлюстраванню індустрыялізацыі краіны, па абароне краіны, па адлюстраванню МТС і МТМ.

Індустрыяльнае крыло літаратуры параўнальна з крылом, адлюстроўваючым сельскую гаспадарку сялянства, усё яшчэ астаецца малым. Старыя майстры літаратурнага слова яшчэ недастаткова ўключыліся ў індустрыяльную і абаронную тэматыку, не гледзячы на тое, што абаронная тэматыка для нас, як пагранічнай рэспублікі, мае сугуба важнае значэнне.

Значна вырасла драматургія. Конкурс, які мы правялі ў гэтым годзе, даў някепскія рэзультаты. Мы прэміравалі тры п'есы: «Канец дружбы» Крапівы, «Паўстанне жняцоў» З. Леве, «Великодушие» Галаўчынера і каля 8 п'ес рэкамендавалі да пастаноўкі, у тым ліку п'есу тав. Гурскага «Маці», п'есу т. Шашалевіча «Сімфонія гневу» і рад інш.

Пры аналізе гэтых п'ес кідаецца ў вочы, што яны ў абсалютнай большасці стаяць на высокай ідэйнай аснове.

Не гледзячы на тое, што рад пісьменнікаў у справе стварэння станоўчых вобразаў узняліся на некалькі ступеней вышэй, мы ўсё яшчэ поўнакроўнага станоўчага вобраза амаль не маем.

Калі ўзяць усе станоўчыя тыпы большэвікоў, якія з'явіліся ў літаратуры за апошнія гады (а іх з'явілася не мала і не дрэнных), то трэба сказаць, што нашым пісьменнікам удалося падмеціць і адлюстраваць настойлівасць большэвіка, уменне без гарачкі, удумліва і быстра знайсці выхад з трудных становішчаў, уменне прыслухоўвацца да мас і выкарыстоўваць іх вопыт, уменне непадзельна аддавацца рабоце. Усё гэта ўдалося паказаць, не ператвараючы вобраз у схему «стопроцантнага», «цвёрдакаменнага» і інш.

Чаго-ж не ўдалося паказаць?

Не ўдалося паказаць большэвіка-арганізатара. У чым заключаюцца прычыны гэтага? Прычыны гэтага, па-мойму, не толькі ў тым, што мы мала вывучаем нашых лепшых ударнікаў — герояў пяцігодкі, лепшых большэвікоў, не толькі ў тым, што мы мала вывучаем крупінкі вопыта, асобныя рысы новага чалавека, які нараджаецца ў працэсе соцыялістычнага будаўніцтва, але прычыны заключаюцца таксама ў тым, што мы слаба ведаем тую справу, якую робяць у жыцці гэтыя станоўчыя героі.

Некалькі слоў аб нашым літаратурным маладняку. У апошнія гады мы маем рад каштоўных кніг, напісаных маладымі таварышамі. Сярод іх трэба адзначыць «Магутнасць» Мікуліча, «Сонца пад шпалы» і «Запіскі інструктара Томана» Шынклера, «Тэорыю Каленбрун» Самуйлёнка, паэмы «Аманал» і «Гарбун» Куляшова, рад апавяданняў польскай пісьменніцы Раманоўскай, паэмы польскага паэта Кавальскага, кнігу навел яўрэйскага празаіка Кацовіча і інш.

Масавы літаратурны рух, які ахапляе каля 1.000 гурткоўцаў, пры ўсіх недахопах кіраўніцтва, ужо высунуў у літаратуру рад таварышоў. Іх творы адлюстроўваюць галоўным чынам практыку соцыялістычнага будаўніцтва ў вёсцы і ў горадзе, якое непасрэдна акружае пачынаючых пісьменнікаў. Аднак, вельмі многім з маладых пісьменнікаў не хапае ведаў і тэхнікі сваёй справы, і сюды павінна быць накіравана галоўная ўвага ў нашай далейшай рабоце.

Мы маем значныя дасягненні ў галіне дзіцячай літаратуры. Праведзены намі конкурс даў звыш 30 новых кніг для дзяцей.

АБ ЯЎРЭЙСКАЙ І ПОЛЬСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ БССР

Размеры даклада не дазваляюць шырока спыніцца на росце літаратуры народаў, насяляючых БССР. Трэба толькі сказаць, што за апошнія два гады мы мелі значны рост яўрэйскай совецкай літаратуры, асабліва ў галіне паэзіі (Харык, Кульбак, Аксельрод, Тэйф, Ліўшыц, Камянецкі).

Яўрэйская совецкая літаратура БССР значна ўзняла свой мастацкі і ідэйны ўзровень, і ў сэнсе росту ідзе нароўні з беларускай літаратурай. Адсталым участкам гэтай літаратуры з'яўляюцца проза і драматургія.

З празаічных твораў мы можам прывесці толькі два вялікія творы: «Зельманяне» Кульбака і «Шоўк» Доўгапольскага, а з драматургіі дзве п'есы.

Гэтага безумоўна мала, і нашай яўрэйскай літаратуры трэба з асаблівай клапатлівасцю выхоўваць сваіх празаікаў і драматургаў.

Польская літаратура, нават пры сёнешніх кадрах, мае ўсе перспектывы стаць даволі моцным атрадам нашай совецкай літаратуры. Відавочны рост такіх пісьменнікаў, як тт. Кавальскі, Раманоўскі, Гараўскі, Кранкскі. Гэты рост ідзе адначасова з расшырэннем масавага літаратурнага руху, які канцэнтруецца вакол газеты «Орка» і нашай польскай секцыі.

Для нацыянальных літаратур характэрны тыя-ж адмоўныя з'явы, якія сустракаюцца і ў беларускай літаратуры.

МАГУТНАЕ СЭРЦА НАШАЙ ЗЯМЛІ—СТАЛІН

Апошняе пытанне — аб арганізацыйнай перабудове пісьменніцкай арганізацыі. Стварэнне оргкамітэта ССПБ пасля пастановы ЦК ВКП(б) ад 23 красавіка 1932 года, пастаянная ўвага ЦК КП(б)Б да пытанняў літаратуры забяспечыла пад кіраўніцтвам ЦК КП(б)Б перабудову работы пісьменніцкай арганізацыі, ліквідавала групавую барацьбу ўнутры арганізацыі, стварыла ўсе ўмовы дружнай сумеснай работы ўсіх пісьменнікаў, якія сапраўды сталі на платформу совецкай улады і хочуць прымаць актыўны ўдзел у соцыялістычным будаўніцтве. ЦК КП(б)Б уважліва сачыў за нашай работай, па-большэвіцку выпраўляў нашы памылкі, канкрэтна і аператыўна кіраваў літаратурнай справай. Гэта забяспечыла нашы поспехі і наш далейшы рост.

Аднак, у рабоце арганізацыйнага камітэта быў рад буйных прарываў. Першы і асноўны прарыў — гэта неналаджанасць палітычнай і творчай вучобы, асабліва ў галіне падрыхтоўкі маладых пісьменнікаў. Другі недахоп — гэта незабяспечанасць эфектыўнасці тых мерапрыемстваў, якія праводзіліся оргкамітэтам, пачынаючы ад нарад і канчаючы творчымі камандзіроўкамі пісьменнікаў. Да недахопаў нашай работы трэба аднесці і дрэнную сумесную работу з комсамолам, з прафсаюзамі, хоць рад мерапрыемстваў мы разам з імі эпізадычна праводзілі, і праводзілі нядрэнна.

У апошні час мы закончылі адну з асноўных арганізацыйных работ — афармленне нашай саюзнай арганізацыі. Прынята 69 пісьменнікаў у члены саюза, 26 пісьменнікаў — у кандыдаты. Гэта работа мае выключна палітычнае і практычнае значэнне для літаратуры БССР. Арганізацыя Саюза — гэта перш за ўсё арганізацыя беларускага атрада ўсесаюзнай літаратуры. Арганізацыя саюза азначае павышэнне патрабаванняў да прынятых у саюз: іх творчасць павінна стаяць на ўзроўні ўсёй усесаюзнай літаратуры. Арганізацыя саюза азначае паляпшэнне якасці літаратуры, ліквідацыю адставання літаратуры ад тэмпаў і задач соцыялістычнага будаўніцтва, бо саюз совецкіх пісьменнікаў — гэта аб'яднанне самых моцных, самых кваліфікаваных майстроў мастацкага слова, сваёй творчасцю даказаўшых жаданне і ўменне змагацца за соцыялізм. Арганізацыя саюза ва многа раз павялічвае нашу адказнасць, адказнасць усёй пісьменніцкай арганізацыі і кожнага пісьменніка ў паасобку перад совецкім чытачом, перад партыяй, перад рабочым класам. Арганізацыя саюза дапамагла нам ачысціць пісьменніцкую арганізацыю ад калялітаратурнай публікі, і гэтак-жа сама стымуляваць рост моладзі, сярод якой ёсць рад талантлівых пісьменнікаў, але якім яшчэ не хапае ведаў і тэхнікі майстэрства.

* *

Вось у агульных рысах становішча і задачы совецкай літаратуры БССР. Гэтыя задачы нам ясны, як ясны шляхі мінулага, яго перамог і прарываў. Мы дасягнулі значных перамог дзякуючы мудрэйшаму кіраўніцтву ленінскай партыі, дзякуючы празорлівейшаму кіраўніцтву вялікага Сталіна. Наша задача адна: выконваючы геніяльныя ўказанні правадыра партыі, гістарычныя пастановы XVII з'езда ВКП(б), ажыццяўляючы праграмныя для ўсяго соцыялістычнага будаўніцтва палажэнні даклада таварыша Сталіна на XVII з'ездзе, упорна авалодваючы майстэрствам, з найвялікшай любоўю і энтузіязмам ствараць творы, поўныя жыццёвай праўды, аб соцыялістычным будаўніцтве, аб гераізме нашай вялікай радзімы, аб нашай ленінскай партыі, аб лепшым, што стварыла да гэтых часоў чалавецтва. Кожная літаратура народаў Вялікага Совецкага Саюза будзе змагацца за выкананне гэтай задачы. І мы яе выканаем, бо, гаворачы словамі паэта Андрэя Александровіча:

«Як дбае садоўнік пра скарб красавання,
Мы дбайную чуем, з дзён панскіх руін,
Руку дапамогі, руку падтрымання
Братэрскіх народаў, братэрскіх краін.
Таму толькі шчасцем мы ўсе заўладалі,
Што сэрцам з'яднаныя дружна раслі,
А нашае сэрца — усёй нашай зямлі —
Наш родны, любімы наш Сталін!»

(Апладысменты)

НА ТЭМЫ ДНЯ

УВАГА СОВЕЦКІМ СПЕЦЫЯЛІСТАМ

Стварэнне нармальных, асабліва бытавых умоў для работы спецыялістаў у раённых цэнтрах, МТС і на вёсцы набывае ў нашы дні значэнне выключнай палітычнай важнасці. Ад таго, якія ўмовы будуць створаны для работы аграномаў, землемераў, настаўнікаў, экаманістаў, меліяратараў, зоатэхнікаў, у значнай меры залежыць далейшы эканамічны і культурны рост калгаснай вёскі.

За апошнія 3-4 гады нашы вышэйшыя навучальныя ўстановы выпусцілі многа соцень совецкіх спецыялістаў, якія пайшлі ў вёску шчыра і самааддана працаваць у галіне павелічэння ўраджайнасці калгаснай зямлі, меліярацыі балот, паляпшэння якасці жывёлагадоўлі, узняцця культурнасці працоўнага сялянства. Мы маем бясспрэчна вялікія дасягненні ў гэтых галінах.

Але факты сігналізуюць аб тым, што ў многіх раёнах недаацанілі важнасць спецыялістаў, што шмат чаго нічога не робіцца для аблягчэння работы спецыялістаў, у выніку чаго наймепш устойлівыя з іх вымушаны пакінуць гэты раён і шукаць сабе месца там, дзе патрэбныя ўмовы будуць створаны.

Тт. С. Ніколіца і А. Арлеўскі з Чавускага раёна скардзяцца, што калі зоатэхніку патрэбна выехаць на раён, вельмі часта за 30-35 клм. ад цэнтра, яму прыходзіцца ісці па базару клянчыць, прасіць, каб хто ўзяў пад'ехаць. А часта проста прыходзіцца хадзіць пехатой, хоць у РВК ёсць 10 коней спецыяльна для раз'ездаў.

На працягу 8 месяцаў аграномы Слуцкай МТС нічога, апрача 600 грам хлеба, не атрымліваюць. Участковы агроном увесь час у раз'ездах. Яму палагаецца спецвопратка, але дырэкцыя не дае.

Веткаўскі райаграном тав. ГАВОР жыве ў кватэры, у якой дах пагражае абвалам. Але колькі ні прасіў ён загадчыка горкамгасам тав. Мацава аб рамонце — нічога не выходзіць. «Рамантуем кватэры адказных работнікаў»,—адказваюць яму.

Гэтыя факты сігналізуюць аб антыпартыйных адносінах да спецыялістаў у радзе раёнаў. Доўг і абавязак кожнага райкома, кожнага райвыканкома, дырэктара МТС — дабіцца стварэння ўсіх патрэбных умоў для спецыяліста на вёсцы і раёне, каб ён адчуваў, што добрая ўзорная работа ацэньваецца, што яго шануюць, з ім лічацца. Толькі пры гэтых умовах вёска атрымае і будзе мець патрэбныя кваліфікаваныя кадры. Для гэтага патрэбна забяспечыць кватэрай, харчаваннем і сродкамі перасоўвання. Адным словам, трэба стварыць усе ўмовы, каб палегчыць работу спецыялістаў на вёсцы.

МЕСЯЧНІК абмену вопытам

КАЛГАСНЫХ І БРЫГАДНЫХ ПАРТОРГАЎ

ЦЭНТР РАБОТЫ—БРЫГАДА

БУДАЕЎ ПІМЕН, парторг калгаса „Гігант“, Рэчыцкага сельсовета, Чэрыкаўскага раёна

Да стварэння партыйна-комсамольскай групы наш калгас быў самым адстаючым у раёне. Калгас «Гігант» да гэтага года ніколі не выконваў планы сяўбы, уборкі, загатовак. Мы ўжо не гаворым аб сапраўднай барацьбе за ўраджай. Праўда, усё гэта ёсць вынік работы кулакоў, якімі быў засмечан калгас. Аднак, пытанне трэба разглядаць глыбей. Калі-б комуністы працавалі з актывам, было-б значна лягчэй выявіць дзеянні класавых ворагаў і іх прасекчы. Гэтага не было-б. Таму ў цэнтр увагі парткомсамольскай групы мы паставілі работу з актывам і калгаснікамі.

Як-жа мы гэта канкрэтна ажыццяўляем?

Першае. Кожны з комуністаў і комсамольцаў расстаўлен па брыгадах. Я больш знаходжуся ў другой брыгадзе, кандыдат партыі Саўкін у першай, Белісаў у чацвертай. Комсамольцаў мы расставілі так, як гэта патрабавалі канкрэтныя ўмовы брыгады. Мы цвёрда ўстанавілі, што кожны комуніст і комсамолец адказвае за становішча і работу сваёй брыгады.

Другое. Мы проста адмовіліся ад склікання частых сходаў усіх калгаснікаў. Агульныя сходы калгаснікаў склікаем у рэдкіх выпадках, пры вырашэнні пытанняў, што датычаць усіх калгаснікаў. Напрыклад, мы склікалі сход для канчатковага зацвярджэння распрацаванага ў брыгадах плана сяўбы і ўборкі. Мы склікаем агульныя сходы толькі для абгаварэння пытанняў будаўніцтва ў калгасе, выкарыстання калгасных сродкаў і другіх важнейшых пытанняў. Усе-ж вытворчыя пытанні і масавую работу мы перанеслі ў брыгады, у камбінаванае звяно.

Гэта дало нам магчымасць, па-першае, больш канкрэтна і аператыўна вырашаць вытворчыя пытанні, бо ўмовы работы брыгад не заўсёды аднолькавыя; па-другое, такі парадак больш узнімае адказнасць комуністаў за сваю работу ў брыгадзе; па-трэцяе—і гэта я лічу самым важным—гэта дае магчымасць хутчэй і беспамылкова выявіць сапраўдных ударнікаў і, наадварот, лодыраў. Непасрэдна ў брыгадах мы прапрацавалі і рашэнні XVII з'езда партыі і апошніх пленумаў ЦК ВКП(б) і КП(б)Б. Вывучэнне гэтых пытанняў увязвалася з канкрэтнымі задачамі брыгады, звяна.

Вялікую дапамогу ў нашай рабоце ў брыгадах аказалі брыгадныя насценгазеты. На іх старонках мы штодзённа падагульваем рэзультаты спаборніцтва і вынікі нашай партыйнай работы.

Трэцяе. Значную работу мы правялі, каб ведаць кожнага калгасніка. Сёння гэта неабходная ўмова для таго, каб не даць магчымасці класава-варожым элементам уздзейнічаць на больш адсталых калгаснікаў. Вось характэрны факт. Яшчэ зімой мы даведаліся, што калгаснік Курашоў пачаў паддавацца на розныя байкі антыкалгасных элементаў. Курашоў стаў уносіць у брыгаду нездаровыя настроі. Даведаўшыся пра гэта, мы ўзялі Курашова ў «свае рукі». Разам з калгаснікамі-актывістамі даказалі яму яго памылкі, і Курашоў цяпер працуе не горш усіх калгаснікаў.

Мы дабіліся ў нашым калгасе вялікіх поспехаў—поўнасцю закончылі ўборку і выканалі гадавы план хлебапаставак на 80 проц. Цяпер фарсуем малацьбу і хлебапастаўкі, падрыхтоўку глебы пад пасеў азімых. Паводле папярэдніх падлікаў на працадзень калгасніка зернавых прыпадае па пяць кілаграмаў.

АСНОВІЧ С.—юны скрыпач—удзельнік Усебеларускай алімпіяды маладых дараванняў, прэміраваны Наркомасветы БССР.

АБ МАЗЫРСКІХ „ЛЕВАКАХ“ І ІХ АПЕКУНАХ

9 жніўня «Калгаснік Мазыршчыны» вышаў з вялікім артыкулам, папулярызуючым рашэнні пленума ЦК аб мясапастаўках.

Пленум ЦК адбыўся ў чэрвені. «Калгаснік Мазыршчыны» ўспамінае аб рашэннях пленума толькі ў жніўні.

Столькі часу, аказваецца, «Калгаснік Мазыршчыны» ўсё думаў—змяшчаць ці не змяшчаць матэрыялы аб рашэннях пленума ЦК партыі.

І гэта невыпадкова. «Калгаснік Мазыршчыны» наогул нічога не піша аб мясапастаўках, маўчыць і не хоча бачыць, што робіцца ў раёне.

Аднаасобнік І. С. Федаровіч прыслаў пісьмо ў рэдакцыю «Звязды». У пісьме гаварылася аб злачынных «лявацкіх» скажэннях, якія дапускаюцца на Мазыршчыне пры правядзенні мясапаставак.

І. С. Федаровіч пісаў, што старшыня Новасельскага сельсовета С. Ярашэвіч і раённы работнік Ліўшыц займаюцца грубейшым адміністраваннем. Яны незаконна канфіскавалі ў аднаасобнікаў апошніх кароў, свіней і авечак.

Пра злачыннае свавольства мазырскіх унтэр-прышыбаевых добра ведаюць і ў райкоме партыі, і ў райвыканкоме, але не прымаюць ніякіх мер, відавочна, з-за пачуцця салідарнасці.

У Мазырскім раёне быў наш спецыяльны карэспандэнт. Расследванне поўнасцю пацвердзіла ўсе факты, прыведзеныя ў пісьме Федаровіча. Пісьмо і матэрыялы расследвання былі апублікаваны ў «Звяздзе» яшчэ 4 жніўня.

Мазырскі РК і «Калгаснік Мазыршчыны» палічылі, што гэта справа іх нікольki не датычыць.

Газета замаўчала злачынствы Ярашэвіча і Ліўшыца, праявіўшы гэтым ганебную палітычную блізарукасць, гнілое прымірэнства да «левакоў», якія льюць ваду на млын кулацкага ахвосця, якія дыскрэдытуюць законы совецкай улады.

Мы атрымалі ўжо нумар «Калгасніка Мазыршчыны» за 20 жніўня. Але і ў гэтым, як і ва ўсіх папярэдніх нумарах,—ні радка ў сувязі з фактамі, узнятымі ў пісьме тав. Федаровіча. Маўчыць і райком, лічачы, як відаць, «лявацкія» перагібы пры мясазагатоўках справай нармальнай.

Ці мае намер Мазырскі РК і яго орган «Калгаснік Мазыршчыны») рэагаваць на сігналы аб «лявацкіх» перагібах? Ці мае намер Мазырскі РК прыкладна паказаць «левакоў», якія дыскрэдытуюць совецкую ўладу і льюць ваду на млын класавага ворага?

ПІСЬМЫ рабочых і калгаснікаў

СТАРШЫНІ БЯРЭЗІНСКАГА РВК Т. ШКЛЯРУ.

„ГРАМАДСКАЯ УЛАСНАСЦЬ СВЯШЧЭННА І НЕДАТЫКАЛЬНА“

(ПІСЬМО КАЛГАСНІКАЎ)

У кладаўшчыка і члена праўлення калгаса «Пабеда», Якшыцкага сельсовета, Бярэзінскага раёна, ДУБОВІКА Якуба рэвізія выявіла недахват 117 пудоў зернавых культур. Ён-жа разбазарыў і паўтара пуда калгаснага мёду.

Акт рэвізійнай камісіі быў перадан у райміліцыю для следства і прыцягнення вінаватага да адказнасці. Следства вёў участковы міліцыянер Гоман, які справу змазаў. Злодзей Дубовік, як і раней, астаўся на пасадзе кладаўшчыка і члена праўлення калгаса.

Аб Дубовіку і раскрадванні ім калгаснай маёмасці пісала і раённая газета «Сцяг Леніна». Але і пасля гэтага ўчастковы міліцыянер Гоман і праўленне калгаса ўсё цацкаюцца з ім і не прыцягваюць да адказнасці.

А. Я. БАГОМА.
М. А. ТАРАСЕНКА.

АД РЭДАКЦЫІ: «Грамадская ўласнасць свяшчэнна і недатыкальна» — так сказана ў законе ўрада ад 7 жніўня 1932 года «Аб ахове грамадскай соцыялістычнай уласнасці». Усякай спробе з боку каго-б там ні было пасягнуць на гэту ўласнасць трэба даваць самы бязлітасны адпор.

Гэтага, як відаць, не зразумелі ці не хочуць зразумець работнікі Бярэзінскай райміліцыі і кіраўніцтва калгаса «Пабеда».

Патуранне раскрадвальнікам соцыялістычнай уласнасці — злачынства перад партыяй і ўрадам. Такіх асоб (няхай навет і высока пастаўленых) самых трэба судзіць разам з тымі, хто працягвае свае брудныя лапы да ўласнасці, створанай рукамі рабочых і калгаснікаў.

Тым больш мы лічым нецярпімымі такія адносіны да раскрадвальнікаў соцыялістычнай уласнасці з боку работнікаў такой арганізацыі як міліцыя, важнейшым абавязкам якой з'яўляецца ажыццяўленне ўказанага намі закона ўрада.

«Звязда» спадзяецца, што факты, прыведзеныя ў пісьме тт. Багома і Тарасенка сустрэнуць самае неадкладнае і большэвіцкае рэагаванне з боку бярэзінскіх кіруючых арганізацый.

СТАРШЫНІ МЕНГОРСОВЕТА Т. ЖУКОВІЧУ.

ХТО СПЫНІЦЬ КУЛАЦКУЮ РАБОТУ ПАШКОЎСКАГА?

(ПІСЬМО РАБОТНІКА МЕНСКАГА ДОМА КАЛГАСНІКА).

Пашкоўскі Павел Іванавіч — жыхар вёскі Лошніцы, Прыгарадняга сельсовета, Менскага раёна, злосна не выконвае дзяржаўныя заданні, за што не раз судзіўся. Але гэта на яго нікольki не падзейнічала. Пашкоўскі і зараз працягвае сваю падрыўную работу. Ён разбурае калгасныя платы з мэтай патраў калгасных палёў. На гэта ён арганізоўвае і другіх аднаасобнікаў вёскі.

Пашкоўскі тэрарызаваў усю вёску і калгаснікаў. Пра яго кулацкія дзеянні адкрыта гаварыць баяцца.

МІХАЛЕНЯ.

САКРАТАРУ ЛЕПЕЛЬСКАГА РК КП(б)Б Т. ХІЖЫНКОВУ.

ЦІ ДОЎГА ЯШЧЭ ПРЫДЗЕЦЦА ЧАКАЦЬ?

(ПІСЬМО ГАЗЕТНАГА РАБОТНІКА).

У 1933 годзе Лепельскі райком КП(б)Б накіраваў мяне на работу ў райгазету «Калгасная праўда». Пры пасылцы абяцалі даць кватэру. Прайшоў год, пайшоў другі, а кватэры ўсё няма. У горсовеце і ў жакце мне заўсёды заяўляюць: «Пачакай, падшукаем».

У чэрвені гэтага года мне ўжо былі прызначылі кватэру, але старшыня РВК т. Закоркін заняў яе для свайго намесніка, хоць яго яшчэ няма і невядома калі ён будзе.

С. Дзясюкевіч.

СТАРШЫНІ БЫХАЎСКАГА РВК Т. ГРЫНКЕВІЧУ.

АБЯЦАННІ, ЯКІЯ АСТАЛІСЯ АБЯЦАННЯМІ

(ПІСЬМО СЕЛЬКОРА)

М. Шалюта — ударніца калгаса «Рэволюцыя», Быхаўскага раёна, — не раз прэміравана за добрую работу.

2-3 месяцы назад у яе згарэла хата. Шалюта з дзецьмі асталася на вуліцы. Праўленне калгаса абяцала дапамагчы ёй у пабудове хаты. Абяцанні асталіся абяцаннямі, а ўдарніца Шалюта як пакутвала, так і цяпер пакутуе без хаты.

ТАРАНАЎ А.

АД РЭДАКЦЫІ: Пісьмо тав. Таранава паказвае на нежаданне кіраўніцтва калгаса ўваходзіць у запатрабаванні жывых людзей, на няўменне аказаць лепшым людзям калгаса — ударнікам — патрэбнай дапамогі ў часе здарыўшайся бяды.

«Звязда» звяртае ўвагу Быхаўскага РВК на неабходнасць неадкладна аказаць патрэбную дапамогу калгасніцы-ўдарніцы Шалюта.

ЗАМЕСТ ФЕЛЬЕТОНА

КАМАНДЫРОЎКА З БЕЛКААПХАРЧА

У габінет начальніка райзямаддзела ўвайшоў чалавек з партфелем. Ветліва павітаўшыся, ён важна падышоў да стала, сеў у крэсла і прад'явіў камандыровачнае пасведчанне.

Прачытаўшы яго адзін, два, тры разы, начальнік райзямаддзела т. Чырэднік недаўменна паціснуў плячамі і ўжо хацеў было сказаць прад'яўніку, што ён пераблытаў і падаў нейкую старую камандыроўку. Але, убачыўшы дату «28 ліпеня 1934 года», адразу разрагатаўся.

Чалавек з партфелем зрабіў суровы выгляд і пра сябе падумаў: «Адразу відаць, што чалавек не на сваім месцы. Мяне, можна сказаць, прыслалі за некалькі соцень кілометраў на такой важнай справе, а ён рагоча».

Па свойму ён, зразумела, быў праў. Хіба можна так прымаць людзей, ды яшчэ прыехаўшых з цэнтра? Але, паважаны чытач, вы-б на месцы начальніка райзямаддзела яшчэ больш зарагаталі. Вы толькі прачытайце тэкст прад'яўленага пасведчання. Прыводзім яго поўнасцю.

«Камандзіровачнае пасведчанне. Дана гэта інструктару Белкаапхарча тав. Мальчэўскаму ў тым, што ён камандзіруецца ў Петрыкоўскі раён па пытанню арганізацыі грамадскага харчавання на час уборачнай.

За начальніка кіраўніцтва грамадскага харчавання Ольшэнбаўм.

Сакратар Левіна

28 ліпеня 1934 г.»

Адчуваю, што вы, паважаны чытач, пачнеце ўжо смяяцца, даведаўшыся толькі аб часе падпісання гэтага пасведчання канцылярскімі гора-кіраўнікамі з Белкаапхарча. Ды як-жа можна не разрагатацца, калі прад'яўнік гэтага «смешнага» дакумента з'явіўся ў Петрыкоў арганізаваць грамадскае харчаванне 11 жніўня, гэта значыць тады, калі на калгасных палях не засталося ўжо амаль ніводнага снапа.

Кажуць, што, прапусціўшы лета, па маліну не ходзяць. А вось найшліся-ж гора-кіраўнікі, якія надумаліся арганізаваць грамадскае харчаванне на час уборкі пасля ўборкі. Смешна, але разам з тым прыкра. Аб чым і чым толькі думалі людзі, падпісаўшыя гэты дакумент?

Р. ФРАЛОЎ.

КОНКУРС СОВЕТАЎ

У КАЛОНЕ ПЕРАДАВІКОЎ

Барысаўскі гарадскі совет у маі месяцы гэтага года ўключыўся ў конкурс советаў, абвешчаны ЦВК СССР і ЦВК БССР.

Уключыўся не фармальна, не пасылкай тэлеграмы за подпісам старшыні «мы ўключыліся».

Асаблівую актыўнасць паказалі дэпутацкія групы горсовета на прадпрыемствах.

Пад кіраўніцтвам дэпутацкай групы Бярэзінскага камбіната пад кіраўніцтвам тав. Лібермана за час конкурса азелянілі адзін цэх камбіната; арганізавана 2 чырвоныя куткі, замест бакаў для вады—графіны, шклянкі, паласкацельніцы; на двары камбіната—фантан, клумбы, пасаджаны кусты зелені; пабялілі аўтаматны цэх; прыступілі да замошчвання булыжнікам усяго двара; адрамантавана 10 рабочых кватэр; 13 рабочым аказана дапамога ў набыцці мэблі; абследавана 400 рабочых кватэр, з якіх 82 атрымалі дапамогу ў той ці іншай ступені.

Па камбінату «Комінтэрн» за час конкурса дэпутацкай групай (старшыня Кашмараў) зроблена не менш чым групай Бярэзінскага камбіната. На «Комінтэрне» пабелены ўсе цэхі камбіната, пабудован душ; пасаджана 3000 шт. розных кветак. 23 рабочым аказана дапамога ў рамонце кватэр. Арганізавана дзіцячая пляцоўка. Праведзена 6 суботнікаў па ачыстцы двара ад бруду.

Аналагічная работа за час конкурса праведзена па ініцыятыве і пад непасрэдным кіраўніцтвам дэпутацкіх груп на шклозаводзе «Домбаль», фабрыцы імя Леніна, фанерным заводзе, заводзе імя Р. Люксембург, хлебазаводзе.

Няма ніводнага прадпрыемства, дзе-б не адчуваўся паход советаў за паляпшэнне добрабыту рабочых, за культуру, чыстату на прадпрыемстве.

Гэтымі днямі горсовет праверыў выкананне ўзятых самаабавязацельстваў па конкурсу ў спаборніцтве з Оршай.

Прыводзем тут найбольш буйныя і значныя мерапрыемствы, праробленыя за час конкурса.

Пабудавана і адрамантавана агарожаў 2278 пагонных метраў.

Пракладзена 4500 пагонных метраў новых тратуараў. Пабудаваны 80 новых прыбіральняў.

Адрамантавана 53 дамы. Дадаткова пастаўлена на вуліцах 50 электрычных ліхтароў.

У парку культуры і адпачынку будуецца летні тэатр на 1500 гледачоў. Тут-жа пастаўлен 11 ліпеня помнік В. І. Леніну на сродкі, сабраныя сярод працоўных горада і вёскі Барысаўскага раёна.

Заложан новы сквер. Для стварэння хваёвага кальца вакол горада пасаджана 8,5 гектараў хваёвага лесу. Пасаджана ў горадзе 3000 штук дрэў, 500 кустарнікаў і г. д.

Гэта акрамя таго, што зроблена і робіцца самімі прадпрыемствамі.

Асаблівай пахвалы і пераймання заслугоўвае работа Барысаўскага горсовета па аказанню дапамогі чыгунцы, што было ў свой час адзначана «Праўдай».

Кожнае прадпрыемства горада па ініцыятыве горсовета ўзяло на сябе канкрэтнае абавязацельства па дапамозе чыгуначнай станцыі. Узятыя абавязацельствы выкананы на «выдатна».

Завод імя Леніна адрамантаваў памяшканне № 765. Атынкатураны сцены, накладзены абоі, пакладзена новая падлога, зроблена новая печ, афарбован фасад. Запушчанае памяшканне блокпоста пасля ўмяшання шэфаў ператварылася ў прыгожы, культурны будынак.

Леспрамгас прывёў у парадак станцыю Прыямна. Тут зроблена ўнутраная афарбоўка, звонку памяшканне абшалёвана і таксама афарбована.

У станцыі з'явіліся сталы, диваны. Пад вокнамі палісаднік, поўны кветак.

Пабудавана 7 новых будак і памяшканне для сігнальнага паста.

Кожны завод, фабрыка адзін перад другім стараліся зрабіць сваю справу, як найлепш. У гэтым яны бачылі «справу гонару».

Шклозавод імя Домбаля забяспечыў усе стрэлкі шклом спецыяльнага малочнага колеру.

Больш за ўсіх атрымала ад конкурса сама станцыя Барысаў. Яе шэфы Бярэзінскі камбінат і шклозавод імя Домбаля—самыя буйныя прадпрыемствы горада—перабудавалі станцыю да непазнаваемасці.

Сцены афарбаваны маслянай фарбай з рознымі ўзорамі і малюнкамі. Расстаўлена новая мэбля. Электрычныя гадзіннікі. У залах з'явіліся кветкі, вазоны. У пакоі «Маці і дзіцяці» мяккая мэбля.

Нельга тут пералічыць усяго, што зрабілі барысаўскія пралетарыі для сваёй станцыі.

Аднак, горсовет не павінен дапускаць думкі, што ім усё зроблена. У некалькі разоў больш чым зроблена прадстаіць работы па прывядзенню Барысава ў культурны выгляд. Трэба ўпарта, не спыняючыся ні перад якімі труднасцямі, працягваць паход за культурны горад.

І. ЧЫКУН.

Д. В. Ліўшыц, З. К. Магілеўчык, І. З. Сурта
Інстытут соцыяльнай аховы здароўя і гігіены НКЗ БССР

АБ САНІТАРНЫМ СТАНЕ ГАРАДОЎ

Не гледзячы на выключную важнасць мерапрыемстваў па ачыстцы гарадоў у справе санітарнага іх аздараўлення і барацьбы з страўнікава-кішэчнымі інфекцыямі, гэты ўчастак у сістэме комунальнага добрабыту гарадоў з'яўляецца найбольш адсталым і закінутым. З дасягненняў апошніх гадоў у частцы ачысткі гарадоў можна адзначыць каналізацыю г. Менска. І толькі.

Як правіла, справа ачысткі гарадоў адстае ад іншых мерапрыемстваў па іх добрабыту, а гэтым самым у значнай ступені зніжаецца эфектыўнасць іншых мерапрыемстваў агульнага аздараўленчага парадку (водаснабжэння, жыльбудаўніцтва і інш.). Затрудняецца барацьба за чыстату жылля, фабрык і заводаў, за санітарны добрабыт харчовага рынку.

Дваровыя прыёмнікі нечыстот і адкідаў часта не адпавядаюць патрабаванням. Мала таго, ёсць выпадкі, напрыклад, у Віцебску, Магілеве, дзе адна ўборная прыходзіцца на 5 домаўладанняў, а ў новым рабочым пасёлку «Комінтэрн» у Менску, з прычыны недахопу прыёмнікаў і нязручнасці карыстання імі двор быў фактычна ператвораны ў звалачнае месца. Падобнае можна назіраць і ў адносінах месц грамадскага карыстання (базары, рынкі, скверы і інш.).

Асенізацыйны транспарт усё яшчэ астаецца прымітыўным і па сваёй магутнасці зусім не адпавядае патрабаванням гарадоў па вывазу нечыстот. Замест павелічэння магутнасці абоза ёсць выпадкі змяншэння яго, напрыклад, у Віцебску —з 102 коней у 1931 г. да 40 у 1933 г.; у Магілеве—з 58 у 1932 г. да 42 у 1933 г.

Уцілізацыя і абясшкоджанне гарадскіх нечыстот і адкідаў, можна сказаць, зусім не наладжана. Калі горсоветам і адводзяцца спецыяльныя месцы для данай мэты, то гэта робіцца без уліку ўмоў зносін з імі і без правядзення неабходнага благаўстройства (пад'езд, начное асвятленне і інш.), што фактычна не дае магчымасці эксплаатаваць «абавязковыя палі асенізацыі».

Думаем, што сказанага даволі, каб з усёй катэгарычнасцю заявіць, што становішча ачысткі гарадоў дрэннае.

Прычына адставання мерапрыемстваў па ачыстцы гарадоў знаходзіцца перш за ўсё ў коснасці і недаацэнцы даных мерапрыемстваў, што пераходзіць у нядбайна-злачынныя адносіны паасобных кіраўнікоў сістэмы комунальнай гаспадаркі і жылкааперацыі. На мерапрыемствы па ачыстцы глядзяць як на дробязь, не заўважаючы таго, што гэтыя «дробязі» даюць пагражаючыя вынікі. Злачынна слаба змагаюцца за гэту справу органы аховы здароўя.

Справа ачысткі гарадоў далей у такім становішчы аставацца не можа. Перш за ўсё неабходна, каб ачыстка горада лічылася адным з важнейшых участкаў работы комунальных органаў. Увесь комплекс мерапрыемстваў па ачыстцы павінен быць сканцэнтраван у комунальных органах, толькі не ў форме прыдатку да аддзела добрабыту, а ў форме самастойных аддзелаў ачысткі або кіраўніцтва, асабліва ў такіх гарадах як Менск, Віцебск і Гомель.

Асенізацыйныя абозы паасобных арганізацый і ўстаноў (жылкааперацыі, фабрычна-працоўных калоній і інш.) павінны быць перададзены комунальным органам, у крайнім выпадку падпарадкаваны ім у практычнай рабоце.

Неабходна прывесці ў парадак і спраўнасць прыёмнікі нечыстот і адкідаў, як у домаўладаннях, так і ў месцах агульнага карыстання ў адпаведнасці з санітарнымі патрабаваннямі, а дзе іх няма, пабудаваць новыя. Прыёмнікі павінны быць апрача таго дыферэнцыяваны па відах нечыстот, а не так, каб звальваць у адну кучу і памыі, і смецце, і ўціль.

У мэтах барацьбы з мухамі і грызунамі, якія распаўсюджваюць інфекцыю, патрабуецца перш за ўсё спраўнасць прыёмніка, своечасовая ачыстка яго, правільнае карыстанне ім. Калі мы патрабуем ад домаўладанняў трымання двароў у чыстаце, то гэта не ў меншай ступені датычыць і самых жыхароў.

Міліцыя і санітарны нагляд павінны ўзмацніць кантроль за спраўнасцю і акуратным трыманнем прыёмнікаў, як і за агульнай чыстатой домаўладанняў. Дагэтуль гэта работа слаба пастаўлена.

Каб забяспечыць своечасовую ачыстку домаўладанняў і месц грамадскага карыстання, неабходна апрача чоткасці ў арганізацыйна-планавых адносінах неадкладна прывесці ў спраўнасць існуючы транспарт і прыняць захады да папаўнення яго, пераходзячы пры гэтым на механізацыю працэсаў (пнеўматычнае запаўненне) і замену гужавой цягі аўтамашынамі, што для такіх гарадоў як Менск, Віцебск, Гомель і нават Магілеў і Бабруйск з'яўляецца зусім рэнтабельным і жыццёва неабходным.

Абясшкоджанне гарадскіх нечыстот і адкідаў павінна ісці галоўным чынам па шляху скарыстання іх як угнаення на палях прыгараднай сельскай гаспадаркі.

Абясшкоджанне нечыстот шляхам угнаення палёў прыгараднай гаспадаркі яшчэ не значыць, што неабходнасць у арганізацыі спецыяльных месц для даных мэт (палі асенізацыі) адпадае. Апошнія неабходны на выпадак бездарожжа і вегетацыі палёў. Адвод і арганізацыя палёў асенізацыі і спецыяльных месц для абясшкоджання смецця з'яўляецца неадкладнай задачай сёлетняга дня.

Звычайны метад эксплаатацыі палёў асенізацыі можна замяніць кампаставаннем на іх нечыстот з торфам, што ў поўнай меры магчыма ў нашых умовах. Кампаставанне, побач з перыядычным угнаеннем звычайных палёў, дасць магчымасць не толькі зменшыць размеры спецыяльных месц, а тым самым і расходы на іх арганізацыю, але і далейшае скарыстанне торфа-фекальных мас для той-жа мэты ўгнаення і прытым яшчэ з большай эфектыўнасцю.

Асобна стаіць пытанне з паасобна-каналізацыйнымі аб'ектамі, не маючымі ачысных пабудаванняў, а такіх у нашых гарадах нямала. Вывозіць усе сточныя воды —патрэбен велізарны транспарт і будзе занадта накладна. Цяжка даць пэўнае канкрэтнае рашэнне для ўсіх выпадкаў. Адно толькі ясна, што неабходна прыняць усе захады да захавання ад празмернага забруджання сточнымі водамі глебы і водных крыніц. У кожным паасобным выпадку гэтае пытанне павінна вырашацца, улічваючы характар сточных вод і мясцовыя ўмовы (месца спуску сточных вод, магутнасць вадаёма і т. д.).

Прапануемыя намі мерапрыемствы ў адносінах паасобных каналізаваных домаўладанняў ні ў якім выпадку не вырашаюць праблемы санітарнага аздараўлення гарадоў, якая можа быць радыкальна вырашана пабудовай каналізацыі, што для больш буйных гарадоў БССР ужо прадугледжана планам другой пяцігодкі.

Усё вышэйпаказанае ў адносінах ачысткі далёка яшчэ не ахапляе ўсяго комплексу мерапрыемстваў у данай галіне. Мы тут лічылі неабходным спыніцца на асноўных і неадкладных мерапрыемствах, якія павінны быць фарсіраваны ў тэрміновым парадку.

У заключэнне яшчэ раз трэба падкрэсліць, што мерапрыемствы па ачыстцы з'яўляюцца рашаючымі ў санітарным аздараўленні гарадоў, а паколькі гэта так, то справа ачысткі павінна быць пастаўлена ў цэнтры работы комунальных органаў, санітарнай арганізацыі і жылкааперацыі. Апошнія з гэтай задачай могуць справіцца толькі ў тым выпадку, калі з боку грамадскасці на гэта будзе звернута большая ўвага, чым да гэтага часу.

РАСЦЕ І МАЦНЕЕ КОМУНІСТЫЧНЫ ДРУК ФАШЫСЦКАЙ ГЕРМАНІІ

Тыраж „Ротэ фане“—300 тысяч экзэмпляраў

ПАРЫЖ, 23 жніўня. (БЕЛТА). Газета «Энтрансіжан» у сваіх артыкулах аб падпольнай Германіі піша, што «**комуністам належыць бясспрэчная гегемонія ў падпольным свеце Германіі**». Роля-ж соцыял-дэмакратаў зышла на нішто з прычыны капітуляцыі лідэраў перад урадам Гітлера.

«Чым мацней станавіўся тэрор, —піша газета,—тым усё часцей і гучней рэагавала падполле. Пашыраўшых адозвы падвяргалі рэпрэсіям, наладжваліся велізарныя аблавы з удзелам тысяч паліцэйскіх, штурмавікоў і салдат. Гэтыя аблавы ахаплялі цэлыя кварталы і гарады. Не гледзячы на ўсе гэтыя меры, становіцца ўсё больш ясным, што справа ідзе не аб астатках разбітай арміі, а аб ворагу, які мае цвёрдую арганізацыю, дысцыпліну і працуе сістэматычна».

Газета расказвае аб шматлікіх лістоўках і лятучых мітынгах, на якіх комуністычныя аратары гавораць трохмінутныя прамовы і затым знікаюць. У сакавіку і красавіку, — піша газета, — выбухнулі сотні забастовак на буйнейшых прадпрыемствах Германіі. Адна з заводскіх газет компартыі **«Ротэ фольксвахт»** давяла свой тыраж з 300 экз. да 1100. **«РОТЭ ФАНЕ» выходзіць у колькасці 300 тыс. экз., з якіх 100 тысяч** друкуюцца ў друкарні, а астатнія размнажаюцца на гектографах мясцовымі ячэйкамі. У правінцыі выходзяць нелегальныя комуністычныя газеты — **«Гамбургер фольксцэйтунг», «Рур эхо», «Ротэ фане ін Бадэн», «Зюддэйчэ арбэйтэр цэйтунг»** і іншыя. Продаж і пакупка гэтых газет караецца турмой і смерцю, аднак, сотні тысяч экзэмпляраў распаўсюджваюцца ў рабочых кварталах.

«Гул падземнага свету, — піша ў заключэнне газета, — становіцца ўсё мацней».

Падпольны друк у Германіі «Ротэ фане» (ЦО комуністычнай партыі Германіі), «Штэпель брудэр» і «Шпандауэр эхо».

Компартыя Германіі захавала свае кадры

ПАРЫЖ, 24 жніўня. (БЕЛТА). У новым артыкуле «Аб падпольнай Германіі» «Энтрансіжан» указвае, што германская компартыя здолела ва ўмовах небывалага тэрору захаваць поўнасцю свае кадры. Паводле вестак газет, у адным раёне напярэдадні прыходу Гітлера да ўлады компартыя мела 36 тыс. членаў, з якіх ¾ рэгулярна плацілі ўзносы. У сакавіку 1933 г. пасля падпалу рэйхстага ва ўмовах небывалага тэрору ў тым-жа раёне налічвалася 19.600 членаў, якія плацілі ўзносы. Значыць, компартыя страціла ў гэтым раёне толькі 25 проц. Далей газета апісвае жалезную дысцыпліну, комуністычных арганізацый, рэгулярным сходам якіх паліцыя бяссільна перашкодзіць. Газета апісвае таксама работу партыйных курсаў. У заключэнне газета ўказвае, што лік комуністаў у турмах і канцэнтрацыйных лагерах павялічыўся за апошні год з 30 тыс. да 110 тыс. Не гледзячы на гэта, наглядаецца няўхільны рост компартыі.

АБ ДАПАЎНЕННІ КРЫМІНАЛЬНАГА КОДЭКСА БССР АРТЫКУЛАМ АБ АДКАЗНАСЦІ ЗА АБКРАДВАННЕ СПАЖЫЎЦА І АБМАН СОВЕЦКАЙ ДЗЯРЖАВЫ

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта і Совета Народных Камісараў БССР.

У адпаведнасці з пастановай ЦВК і СНК СССР ад 25 ліпеня 1934 г. «Аб дапаўненні крымінальных кодэксаў саюзных рэспублік артыкулам аб адказнасці за абкрадванне спажыўца і абман совецкай дзяржавы» («Известия ЦИК СССР и ВЦИК» ад 6 жніўня 1934 г. № 182) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Совет Народных Камісараў БССР **пастанаўляюць** дапоўніць Крымінальны кодэкс БССР артыкулам 196² у наступнай рэдакцыі:

«196². а) Абважванне, абмерванне пакупнікоў, карыстанне пры продажы няверпымі вагамі, гірамі і іншымі няправільнымі вымяральнымі прыборамі;

б) парушэнне ўстаноўленых розпічных цэн на тавары шырокага спажывання ў магазінах, крамах, ларках, сталовых, буфетах і т. п., продаж тавараў ніжэйшага сорту па цане вышэйшага, утойванне ад пакупнікоў прэйскурантных цэн тавараў —

караюцца, як абкрадванне спажыўца і абман совецкай дзяржавы, пазбаўленнем волі на тэрмін да 10 гадоў».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЧАРВЯКОЎ.

Старшыня Совета Народных Камісараў БССР
М. ГАЛАДЗЕД.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
М. ЛЯЎКОЎ.

23 жніўня, 1934 г.
г. Менск.

АБ УКЛЮЧЭННІ Ў ПАРАДАК ДНЯ XI УСЕБЕЛАРУСКАГА З'ЕЗДА СОВЕТАЎ ДАКЛАДА НК АХОВЫ ЗДАРОЎЯ АБ СТАНОВІШЧЫ І ЗАДАЧАХ АХОВЫ ЗДАРОЎЯ Ў БССР.

Пастанова

Прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР пастанаўляе:

У дадатак да пастановы Прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР ад 15 ліпеня 1934 года «Аб скліканні XI Усебеларускага з'езда Советаў» уключыць у парадак дня з'езда Советаў даклад Народнага Камісарыята аховы здароўя «Аб становішчы і задачах аховы здароўя ў БССР».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР.
А. ЧАРВЯКОЎ

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР.
М. ЛЯЎКОЎ.

23 жніўня, 1934 года.
г. Менск.

АБ АСЛАБАНЕННІ ТАВ. ВАЛХОВІЧА АД АБАВЯЗКАЎ НАМЕСНІКА НАРОДНАГА КАМІСАРА ЗЕМЛЯРОБСТВА БССР

Пастанова

Прэзідыума Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР

Прэзідыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР пастанаўляе:

Аслабаніць тав. **Валковіча Д. І.** ад абавязкаў намесніка народнага камісара земляробства БССР у сувязі з пераходам яго на іншую работу.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
А. ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР
М. ЛЯЎКОЎ.

23 жніўня, 1934 г.
г. Менск.

ПАВЕДАМЛЕННЕ ПРАКУРАТУРЫ РЭСПУБЛІКІ

Матэрыялы, якія мае пракуратура рэспублікі, паказваюць на тое, што ў радзе раёнаў па вынесеных прыгаворах па справах растрат і прысваенняў недапушчальна марудна ўтвараюцца спагнанні і лёсам выканання прыгавораў у гэтай частцы райпракуроры ў асобных раёнах не цікавяцца.

У Чырвона-Слабодскім раёне па вынесеных прыгаворах яшчэ ў студзені месяцы г. г. па справах растратчыкаў БРАТКОЎСКАГА, КРАСІНСКАГА і АБАРБУША—разам сума каля 12.000 руб.—не ўтворана спагнанне.

Па Лельчыцкаму раёну не спагнана каля 15.000 руб. растрачаных сум і сродкаў леспрамгаса.

Заслаўскі раён— справы растратчыкаў—загадчыка базы ГАРУЧЫНА, растраціўшага 7.896 руб., заг. кафтасклада Зянько—11.863 руб., следствам не скончаны; справы знаходзяцца ў стадыі следства больш 2-х месяцаў, чым парушана дырэктыва аб 20-дзённым тэрміне паміж узбуджэннем і вынясеннем прыгавора па гэтых справах.

Прысуджаныя з растратчыкаў па Бардзінскаму сельпо грошы ў суме 8.300 руб. не спаганяюцца.

Пракурорамі і следчымі, а таксама органамі міліцыі не выконваецца п. 5 пастановы СНК Саюза ад 16 лютага 1933 г., які абавязвае органы расследавання разам з узбуджэннем справы аб растратах і раскрадваннях накладваць арышты на ўсю маёмасць абвінавачаных.

Прапаную паказаным і ўсім астатнім горрайпракурорам па справах аб растратах праводзіць следства без усякай чаргі, забяспечыўшы накладанне арышту на маёмасць абвінавачаных і па-зачарговы разгляд іх у судзе.

На працягу двухдэкаднага тэрміна поўнасцю спагнаць сумы па ўжо вынесеных прыгаворах.

Пракурорам Магілеўскага, Мсціслаўскага, Шклоўскага, Лагойскага раёнаў прыбыць 10 верасня г.г. з дакладамі па пытанню рэалізацыі ўказанняў пракуратуры рэспублікі ў барацьбе з раскрадвальнікамі кааператыўнай маёмасці, абважваннямі і павышэннямі цэн у сістэме кааперацыі і дзяржгандлю.

Сектару кааперацыі і дзяржгандлю папярэдня абследаваць указаныя раёны.

Копіі абвінаваўчых заключэнняў па справах аб растратах, абважванні, павышэнні цэн па скапчэнні дасылаць у пракуратуру рэспублікі.

ПРАКУРОР РЭСПУБЛІКІ КУЗЬМІН.

АПАЛ ПРАМЫСЛОВАСЦІ І ПРОЛЕТАРСКІМ ЦЭНТРАМ

(ШТО ПАКАЗАЎ УСЕБЕЛАРУСКІ РЭЙД)

«Звязда» з 1 па 20 жніўня правяла ўсебеларускі рэйд-праверку забеспячэння прамысловасці і пролетарскіх цэнтраў апалам на зіму.

У рэйд уключыліся раённыя газеты, фабрычна-заводскія шматтыражкі, рабочыя, ударнікі друку.

Рэйд ускрыў вялікі прарыў у забеспячэнні прамысловасці і пролетарскіх цэнтраў апалам.

У **Гомель** завезена 110.271 раўметраў дроў замест 220.000. Сплаўная кантора (заг. Зелянцоў) недагрузіла 26.000 раўметраў. Па віне Дзяржпараходства недадана гораду 20.000 раўметраў дроў. Горпрофсовет і фабзаўкомы не аказваюць дапамогі рабочым у дастаўцы дроў на дом.

Магілеўскі горсовет і горпрофсовет ухіліліся ад забеспячэння прамысловасці і працоўных горада апалам. Гэту справу ўсклалі на гартоп (нам. заг. **Глушкоў**), які праваліў яе. Адна толькі прамысловасць горада мясцовага і комунальнага значэння недаатрымала 25.206 кубаметраў дроў. Куды горшае становішча з забеспячэннем апалам працоўнага насельніцтва. У гэты час вялікая колькасць дроў (каля 50.000 кубаметраў) ляжыць на складах. Не арганізавана перавозка.

Зусім недапушчальнае становішча з снабжэннем дроў у **Барысаве**. Працоўнае насельніцтва горада забяспечана толькі на 4 проц., медыцынскія ўстановы і дзіцячыя яслі — на 22 проц., прамысловасць камунальнага і мясцовага значэння — на 22 проц., школы —на 30 проц. Леспрамгас недадаў гораду 51 тыс. кубаметраў дроў, сплаўучасткі не прыплавілі 92.265 кубаметраў. Гартоп (заг. Сіняўскі) бяздзейнічае, не ведае што робіцца на месцах загатовак дроў. Прадпрыемствы Барысаўшчыны перавыдаткоўваюць апал. Адзін толькі хлебазавод за тры месяцы перавыдаткаваў 1.369 кубаметраў дроў.

Ударнікі друку Дамброўскі і Купцоў з Бабруйскай прыстані паведамляюць, што дыспетчэрскі апарат прыстані (Розенбаўм і іншыя) вельмі дрэнна плануе падачу флота пад пагрузку дроў. Маецца вялікі прастой суднаў. За адзін толькі ліпень флот меў 500 гадзін прастою. У гэты час дровы ляжаць на прыстанях і не вывозяцца. У маі вывезена 5 тыс. кубаметраў, замест 6.100. У чэрвені план перавозак выканан на 80 проц., а ў ліпені толькі на 15 проц. Бабруйскія прадпрыемствы і насельніцтва горада не забяспечаны апалам.

Рэйд паказаў, што кожны горад, раён, прадпрыемства мае ўсе магчымасці своечасова забяспечыць сябе на зіму апалам. Задача заключаецца ў тым, каб раённы і фабрычна-заводскі друк настойліва вёў барацьбу за своечасовую загатоўку і вывазку да пагрузачных пунктаў, завоз дроў гораду, памятаючы, што апал — рашаючае звяно ў падрыхтоўцы да зімы.

ЗАГАТОЎКА І ВЫВАЗКА ДРОЎ НА 20 ЖНІЎНЯ

Другая дэкада дала рэзкае зніжэнне тэмпаў. Калі за першую дэкаду па трэсту Лесбел было загатоўлена 11.784 кбм. дроў і вывезена 15.075, то ў другой дэкадзе жніўня загатоўлена 7.494 і вывезена 8.492 кбм.

Асіпавіцкі леспрамгас (дырэктар **Лунскі**), асноўны пастаўшчык дроў Менску, зрывае загатоўку і вывазку.

Квартальны план выканан па загатоўцы на 19,3 проц., а па вывазцы на 27,3 проц.

Нараўлянскі (дырэктар Навіцкі), Дзяржынскі (дырэктар Паўлоўскі), Горацкі (дырэктар Астроўскі), Глускі (дырэктар Мухаў) і Уздзенскі (дырэктар Лазановіч) леспрамгасы спынілі загатоўку і вывазку дроў. За дзве дэкады жніўня не загатовілі і не вывезлі ніводнага кубаметра.

СПЛАЎ ІДЗЕ МАРУДНА

Па трэсту Лесбел тэмпы сплаву значна зніжаюцца. Калі ў першай дэкадзе жніўня было пушчана 128.272 кубаметраў лесаматэрыялаў, то ў другой 85.318. Прыплаўлена ў першай дэкадзе 163.422 кбм., а ў другой 163.034. Навігацыйны план трэстам выканан па пуску на 93,1 проц. і па прыплаву да канечных пунктаў на 76,1 проц.

Віцебская сплаўкантора ў другой дэкадзе пусціла ў сплаў на 2.316 кбм. менш, чым у першай дэкадзе, а па прыплаву да канечных пунктаў — на 2.555 кбм.

Значна знізіла тэмпы па пуску ў сплаў **Мазырская** кантора, якая ў другой дэкадзе пусціла на 4.915 кбм. менш, чым у першай.

Бабруйская сплаўкантора прыплавіла за другую дэкаду 60.565 кбм. супроць 103.830 кбм. у першай дэкадзе. Навігацыйны план па прыплаву да канечных пунктаў выканан на 81,7 проц.

Асабліва дрэнна ўсё яшчэ працуе **Гомельская сплаўкантора**, якая квартальны план выканала на пуску на **52,9** проц., а прыплаву да канечных пунктаў на **60,9** проц.

НА ПАСЯДЖЭННІ КОНКУРСНАЙ КАМІСІІ ЛЕСУ І СПЛАВУ

За ўзорную пастаноўку работы па сплаву рэспубліканская конкурсная камісія па спаборніцтву перадала пераходны сцяг БРК саюза лесасплаву **Свіслацкаму** сплаўучастку. Камісія занесла на чырвоную дошку **Барысаўскі, Полацкі, Верхне-Бясецкі** сплаўучасткі.

Па лесазагатоўках і вывазках пераходны сцяг БРК саюза лесасплаву пакінут за **Рэчыцкім** леспрамгасам. На чырвоную дошку занесены **Уздзенскі, Касцюковіцкі, Слуцкі, Рэчыцкі, Старобінскі, Горацкі і Талачынскі** леспрамгасы.

СКОНЧЫЛІСЯ УСЕБЕЛАРУСКІЯ СПАБОРНІЦТВЫ ПАЛЯЎНІЧЫХ

З 21 па 23 жніўня на ўсебеларускім стадыёне адбываліся спаборніцтвы паляўнічых БССР. У спаборніцтвах прымалі ўдзел тры паляўнічыя каманды Менска, дзве Віцебска і па адной камандзе Магілева, Бабруйска, Слуцка, Барысава і Гарадка.

У праграме спаборніцтваў былі стэндавая стральба (стральба па спецыяльных талерачках, якія выкідваюцца ўгору) і ваенізаваная стральба. Стральба праводзілася пасля кілометравага маршу ў процівагазах.

Першае месца ў спаборніцтвах заняла каманда Гарадка, другое—Віцебска, трэцяе—Менска.

У індывідуальных спаборніцтвах ганаровую назву чэмпіёна БССР на 1934 год заваяваў тав. Паяркоў (Гарадок). Тав. Паяркоў прэміраван двухствольнай новай стрэльбай. Другі прыз (гадзіннік з фігурай паляўнічага) атрымаў тав. Васютовіч (Віцебск). Трэцюю прэмію атрымаў тав. Анісімаў (Менск).

* *
*

Па заканчэнню спаборніцтваў паляўнічых была адкрыта выстаўка кроўных паляўнічых сабак.

СПІС

ТАВАРЫШОЎ, ВЫЛУЧАНЫХ ГАРАДСКІМ КАМІТЭТАМ КП(б)Б У ЯКАСЦІ ПРАДСТАЎНІКОЎ ГК КП(б)Б НА ПАРТДНІ НА ПРАДПРЫЕМСТВАХ 27 ЖНІЎНЯ, ПРЫСВЕЧАНАГА ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА АСЕННЯ - ЗІМОВАЙ ПАРТЫЙНА-КОМСАМОЛЬСКАЙ ВУЧОБЫ І ПАДВЯДЗЕННЮ ВЫНІКАЎ КАМПЛЕКТАВАННЯ І ПАДРЫХТОЎЦЫ ДА НОВАГА НАВУЧАЛЬНАГА ГОДА.

ХАДАСЕВІЧ — завод імя Варашылава, ВАРОНЧАНКА — фабрыка імя Кагановіча, ЖУКОВІЧ — Эльвод, ЮНГ — завод імя Мяснікова, МІНКІН — рэдакцыя «Большэвік Беларусі») — завод імя Молатава, КІСЯЛЁЎ — фабрыка «Октябр», ГЕРАЎКЕР (ЦК КП(б)Б) — Наркамзем, ГЕРШОН—друкарня імя Сталіна, МЕЛЕХАЎ — шклозавод, ЗАДЗЕРНЮК — завод пэнцугоў Галля, АГУЛЬНІК — завод імя Варашылава, СКОРАБАГАЧЫК — шчаціпная фабрыка, ПАРТНОЙ — фабрыка «КІМ», ТУРКО — спіртзавод, ФЛІОР —шпалерная фабрыка, ШЫФРЫН — завод імя Молатава, ЛЕНЦНЕР — завод «Большэвік», ДЖЭЛЮК — фабрыка імя Тэльмана, ШУЛЬКІН— горсовет, ГАЛКОЎСКІ — фабрыка імя Крупскай, ЧЫЖОВА — фабрыка «Комунарка», БЕР — Менбуд, КАПЯЛЕВІЧ (ГК ЛКСМБ) — шчотачная фабрыка, ШПІТАЛЬНІК — завод «Беларусь», ХЕЙФЕЦ — фабрыка «Ўсход», КУЗНЯЦОВА (гарана) — хлебакамбінат, АШАРОВІЧ — служба эксплуатацыі, ФІШБЕЙН — ЦЭЦ, ЛЯШЧЫНСКІ — вагоннае дэпо, КСЯНДЗОЎ — фабрыка «8-е сакавіка», ЛЕВІНА — «Чырвоны тэкстыльшчык», ЭПШТЭЙН (ГК) — завод «Чырвоная зара», МІНЦ — Белкаапсаюз, ПАТАПЕЙКА —БСІКА, ВАРНО — трампарк, ЛАБАНАЎ—Белдзяржбуд, ГОРЭГЛЯД— хемфармзавод, КРАСНІКАЎ — абутковая фабрыка індывідуальных заказаў, ГІНЗБУРГ (ГК) — арцель дрэваапрацоўшчык, ГУРЧАНКА (ЦК) — водаканалтрэст, МЕЛЬЦЭР —фабрыка імя Фрунзэ, ЧАРКУШЭВІЧ (Партвыдат) — «Чырвоны хімік», КУЗНЯЦОЎ (ГК) — завод «Ударнік».

28 жніўня г. г. у 7 гадзін вечара ў малой зале Дома партактыва адбудзецца нарада вышэйпералічаных таварышоў.

МЕНГАРКОМ КП(б)Б.

Адказны рэдактар Н. ЛЕНЦНЕР.

Памяшк. БДТ—1. Бел. Дзярж. Тэатр ОПЕРЫ і БАЛЕТА
Мастацкі кіраўн. засл. арт. рэспубл. Гітгарц І. А.
Сёння опера КНЯЗЬ ІГАР
Пачатак роўна ў 8 г. 30 м.
Білеты ў касе тэатра і раб. касе.

Гукавы кіно-тэатр „Пролетарый“ Новый гукавы фільм «АКРАІНА» У фаэй—КАНЦЭРТ.
Кіно „Інтэрнацыянал“ З 25-VIII НОВАЯ ПРАГРАМА У праграме кіно-журнал СОЮЗКІНО
Кіно СПАРТАК Выдатны мастацкі фільм Кацярына Ізмайлава Драма ў 7 частках.

Першы Дзяржаўны Тэатр (БДТ—1)
Маст. кір. засл. арт. рэсп. Л. М. ЛІТВІНАЎ
3 верасня 1934 г. Пачатак сезона 1934-35 г.
К. Крапіва
КАНЕЦ ДРУЖБЫ
драма ў 4 дзеях.
Прэміравана на конкурсе БССР
Заяўкі на мэтавыя спектаклі прымаюцца тэатры і ў раб. касе.

БЕЛТА патрабуюцца пакой і кватэра (1-2 пакоі) з удобствамі.
Плата па згодзе.
Можна за паўгода ўперад.
Звярачацца: Совецкая, 57, Белта тэл. 20626.

Гарадоцкі тэхнікум механізацыі с-г. (аўта-трактарны)
прадаўжае да 13 верасня г. г. НАБОР
скончыўшых сямігодку на 1-шы курс, дзевяцігодку — на III курс.
Іспыты па выкліку — з 10 верасня. Пачатак заняткаў з 15 верасня.
Тэхнікум мае буйную механізаваную вучэбную гаспадарку, магутную харчовую базу і забяспечвае студэнтаў поўнасцю інтэрнатам.
Дакументы з заявамі, запытанні накіроўваць па адрасу: г. Гарадок (Віцебскі), тэхнікум механізацыі с.-г.
ДЫРЭКЦЫЯ.

ДЗЯРЖЦЫРК ГЭТЫМІ ДНЯМІ ЗАКРЫВАЕЦЦА СЕЗОН
ВЫСТУПАЮЦЬ ШТОДЗЁННА ПРЫБЫЎШЫЯ з ЗАГРАНІЦЫ
КІТАЙСКАЯ ТРУПА арыгінальнае відовішча.
Бухарская трупа 10 КАДЫР-ГУЛЯМ 10 | 4 ТОРНЭО 4 лепшыя турністы на батуце
І шмат новых нумароў Пачатак у 9 гадз. вечара.
30 жніўня ў 2 гадз. дня АПОШНІ РАНІШНІК пры ўдзеле ўсіх артыстаў кітайскай трупы, вярблюдаў і папугаеў.

Гукавы кіно-тэатр „Чырвоная Зорка“. Ад 26 жніўня
лепшая мастацкая КАМЕДЫЯ вытворч. Грузкіно
ПАСАГ ЖУЖАНЫ
(Приданное Жужаны).
У праграме: новы гукавы СОЮЗКІНОЖУРНАЛ.
ПАЧАТАК у 6, 7-30, 9-15 і 11 гадз.
КАСА—ад 1 гадз.
НА ЛЕТНЯЙ ЭСТРАДЗЕ АПОШНІЯ ГАСТРОЛІ А. М. ПАРЧЫНСКАГА.
Новыя атракцыёны
Падрабязнае раскрыццё і тлумачэнне ілюзій.

УСІМ спажыўцам лабараторнага абсталявання і хімічных рэактываў
БАЗА „ЛАБОРРЕАКТИВ“ БЕЛАПТЭКАКІРАЎНІЦТВА
(Менск, Совецкая, 71)
паведамляе ўсіх зацікаўленых арганізацый аб неабходнасці складання і падачы ЗАЯВАК-заказаў на лабараторнае абсталяванне і рэактывы на 1935 г. у квартальным разрэзе.
Апошні тэрмін падачы заявак—1 кастрычніка 1934 г.
Заяўкі-заказы павінны падавацца за подпісам кіраўніка арганізацыі.
Белаптэкакіраўніцтва.

Тэхнікуму хлебапячэння
ПАТРЭБНЫ для пастаяннай работы ВЫКЛАДЧЫК па арганічнай хіміі і ЛАБАРАНТ-ХІМІК.
З запытаннямі звярачацца па адрасу: Падгорны зав., № 7, тэл 25-206.
ДЫРЭКЦЫЯ.

МЯНЯЮ
кватэру ў 50 м., з удоб. і садам у г. Бабруйску на кватэру або пакой у Менску.
Звярачацца па адрасу: г. Бабруйск, Пушкінская, 119, Л. ВАЛЬКОЎСКАЯ.

ПАВЕДАМЛЕННЕ
ДАВОДЗІЦЦА ДА ВЕДАМА ЎСІХ ПАДПІСЧЫКАЎ
на поўны збор твораў Леніна, што
партвыдавецтва прыступіла да друкавання недасланых падпісчыкам тамоў
ДРУГОГА і ТРЭЦЯГА ВЫДАННЯ.
Прымаючы пад увагу, што за апошнія тры гады падпісчыкі маглі перамяніць свой адрас або набыць кнігу паміма нашай экспедыцыі, просім падпісчыкаў, жадаючых атрымаць неатрыманыя тамы твораў Леніна, запаўняць адрасны купон і пасылаць па адрасу: Менск, Совецкая, 41-12. Аддзел падпісных і перыядычных выданняў КОГІЗ'а.
У табліцы закрэсліць №№ маючыхся ў вас тамоў, каб мы беспамылкова даслалі сапраўды неатрыманыя вамі кнігі.
АДРАСНЫ КУПОН
Вырэж, запоўні, улажы ў канверт і накіруй па адрасу.
Дзе падпісаўся на твор, гор ____
Адкуль атрымаў апошні том? ____
№№ заказу або наклейкі на вокладцы ____
Дакладны паштовы адрас, куды накіроўваць кнігі ____
Закрэслі маючыеся ў цябе кнігі, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30
Подпіс падпісчыка

Беларускі дзяржаўны універсітэт
даводзіць да ведама ўсіх студэнтаў, маючых нязданыя залікі за 1933-34 навуч. год, што з 25 па 31 жніўня г.г. адбудзецца АСЕННЯЯ ЗАЛІКОВАЯ СЕСІЯ, таму паказаныя студэнты абавязаны з'явіцца ў БДУ.
Прарэктар па навуч. часткі праф. УСПЕНСКІ.

Беларускі дзяржаўны універсітэт
даводзіць да ведама ўсіх паступаючых у аспірантуру, што ПРЫЁМНЫЯ ІСПЫТЫ адбудуцца з 25 па 29 жніўня 1934 г.

Беларускі дзяржаўны універсітэт
паведамляе, што ПРЫЁМНЫЯ ІСПЫТЫ для паступаючых у БДУ на ўсе факультэты прадоўжаны да 29 жніўня.
Падаўшыя заявы і не з'явіўшыеся павінны з'явіцца.

Сектар па замежных справах ЦК т-ва Чырвонага Крыжа БССР
РАСШУКВАЕ родзічаў ніжэйпералічаных асоб:

Знаходзяцца заграніцай.	Расшукваюцца.
1. ЭПШТЭЙН Морыс —	бацькі Арон і Рыша.
2. ШЭЦ Стэнлі —	ўдава Юзэфа.
3. ЛЕАНОВІЧ Сцяпан —	брат Міхась.
4. КЕТРЫК Канстантын—	маці Александра.
5. ЖЭТЛ Джон—	бацька Урсель (Ірсель).
6. ЗАБЕЛЛА Леон—	бацькі Самуіл і Тоня.
7. ДАНІЛОВІЧ Майк—	бацька Цімафей Ігнасеў.
8. БАДКЕВЕК Кузьма—	брат Васіль.
9. МІРОШКА Афанас—	бацька Емельян.
10. ЗАБРОДСКІ Джэймс—	Родзічы.
11. БУРВАН Андрэй—	брат Рыгор.
12. КАТАНІННІК Рыгор— (КАТАНІВІЧ)	брат Іван.
13. ГАЦЕЎ Г.—	Родзічы.
14. ТУКАЕЎ—	Родзічы.
15. ЗАПАДЗІНСКІ—	Родзічы.
16. ВОЛКАЎ Канстантын—	Родзічы.
17. КОЧУК Дзэніс—	Родзічы.

УВАГА: Трэба ведаць, што прозвішчы пры перакладзе з іншых моў на рускую могуць быць пераблытаны.

Беларускае аддзяленне Электрапрома-ВЭТ паведамляе ўсіх сваіх кліентаў, што на ўсе выконваемыя з 1-1—34 года праектныя і мантажныя работы
ЦЭНЫ ЗНІЖАНЫ.
Па ўсіх выкананых работах зроблены пераразлікі і крэдыт-рахункі пасланы кліентам.
Прылічваемыя сумы звыш 100 р. будуць у бліжэйшыя дні вернуты банкаўскімі пералічэннямі; сумы да 100 р. вяртаюцца наяўнымі па прад'яўленню крэдыт-рахунка.

Калектыў работнікаў, адміністрацыя і мясцком Белдзяржкіно выказваюць свой жаль работніку Белдзяржкіно т. ГАРБАТАМУ з прычыны смерці ЯГО СЫНА.
Калектыў работнікаў, Адміністрацыя, Мясцком.

МЯНЯЮ пакой з удоб., у Бабруйску ў цэнтры на пакой у Менску
Згодзен на даплату.
Звяртацца: Менск, Садова-Набярэжная, 17 Вальковіч.

ДРУКАРНІ „ЗВЯЗДЫ“ ПАТРЭБНЫ ВУЧНІ-ЛІНАТЫПІСТЫ
Звярачацца да дырэктара—па адрасу Совецкая, 63, другі наверх

Менск, друкарня «Звязды». Выпускаючы — Р. ДОДЗІН, ст. карэктар — БЯРОЗАВІК, ст. метранпаж — ПЕРАКЛАДНЕЎ, ст. стэрэатыпер — Е. КАГАН, ст. друкар — З. РУБІН.
Уп. Галоўлітбела № К—3193.